ALBUM JUBILEUSZOWY

100 LAT

ODDZIAŁU GÓRNOŚLĄSKIEGO

PAŃSTWOWEGO INSTYTUTU GEOLOGICZNEGO PAŃSTWOWEGO INSTYTUTU BADAWCZEGO

1921 – 2021

Szanowni Państwo,

W tym skromnym albumie, w migawkach czasu, prezentujemy 100 lat naszej działalności – naszych dążeń, sukcesów i prac. 100 lat w życiu instytucji to ogrom czasu, aczkolwiek to zaledwie kropla w oceanie miliardów lat historii Ziemi, której bogactwa badamy i staramy się wykorzystywać. Jako geolodzy przyjmujemy ten fakt z pokorą, zdając sobie sprawę z ciągłych przemian otaczającego nas świata, w tym także – na skutek działalności człowieka. Nie mniej jednak cieszymy się bardzo z obchodzonego Jubileuszu. Jesteśmy pewni, że dobrze wykorzystaliśmy dany nam czas, a powierzoną misję nadal wypełniamy, starając się sprostać wyzwaniom przyszłości.

Historia Oddziału Górnośląskiego rozpoczyna się wkrótce po utworzeniu Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie, który został uroczyście otwarty 7 maja 1919 r. Już dwa lata później, w czerwcu 1921 r., dyrektor Instytutu prof. Józef Morozewicz podjął decyzję o powołaniu stacji terenowej w zagłębiu węglowym. Obszar zagłębia – scalony z trzech części, funkcjonujących do 1914 r. w odrębnych organizmach państwowych – wymagał podjęcia pilnych prac geologicznych, szczególnie z zakresu kartografii geologicznej i bilansu zasobów surowców mineralnych, zwłaszcza węgla kamiennego. Zadania te powierzono delegowanym do prac w zagłębiu pracownikom Instytutu, a zapleczem oraz wsparciem realizacji tych prac była utworzona w Dąbrowie Górniczej stała placówka terenowa. Taki był nasz początek.

Przez kolejne lata i dziesięciolecia działalności tej jednostki regionalnej zmieniały się jej nazwy i miejsca lokalizacji, zmieniali się ludzie i otaczająca rzeczywistość, zmieniał się zakres powierzonych zadań i obszar ich realizacji, jedno pozostało niezmienne – praca i służba na rzecz regionu i kraju. Misję tę realizowało kilka pokoleń pracowników Stacji, a od 1965 r. Oddziału, wraz z niżej wymienionymi osobami kierującymi tą placówką.

Dzisiaj, po 100 latach istnienia, Górnośląska Placówka Państwowego Instytutu Geologicznego – PIB nadal wypełnia swe funkcje związane z regionem, chociaż skarb tego regionu – nazwany kiedyś „czarnym złotem" – nie jest już główną osią prowadzonych badań.
Przyszłość wyznacza nowe zadania i wyzwania służbie geologicznej, także i te związane z odchodzącym do przeszłości górnictwem i węglem kamiennym.
Dumni z dokonań naszych poprzedników, wierząc w nasze siły, wiedzę i umiejętności, jesteśmy gotowi te wyzwania podjąć.

dr Janusz Jureczka
Dyrektor Oddziału Górnośląskiego
Państwowego Instytutu Geologicznego – PIB

Kierownicy i dyrektorzy
Stacji Terenowej • Stacji Górnośląskiej • Oddziału Górnośląskiego

Arnold Sarjusz Makowski
1921–1923

Stanisław Doktorowicz-Hrebnicki
1923–1939

Józef Krzyżkiewicz
1945–1953

Anatol Zieliński
1953–1954

Stanisław Z. Siedlecki
1954–1956

Karol Bojkowski
1956–1958

Zdzisław Dembowski
1958–1973

Aleksander Jachowicz
1973–1975

Stefan Kotlicki
1975–1977

Andrzej Stachura
1977–1982

Józef Porzycki
1982–1993

Albin Zdanowski
1993–2007

Lidia Razowska-Jaworek
2007–2011

Michał Krobicki
2011–2014

Janusz Jureczka
od 2015

1921
Budynek Szkoły Górniczej i Hutniczej, tzw. „Sztygarki" w Dąbrowie Górniczej

1945
Pałac Saturna w Czeladzi, w którym mieściła się Stacja Górnośląska w latach 1945-1960

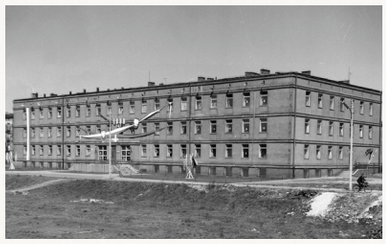

od 1961
Budynek Górnośląskiej Stacji Terenowej w Sosnowcu

Stanisław Doktorowicz-Hrebnicki

Prof. Stanisław Doktorowicz-Hrebnicki (1988–1974), patron Oddziału Górnośląskiego, wybitny geolog, światowej klasy specjalista w zakresie złóż węgla kamiennego. Wniósł olbrzymie zasługi w rozpoznaniu budowy geologicznej Górnośląskiego Zagłębia Węglowego, w szczególności w zakresie stratygrafii i kartografii utworów karbonu oraz liczbowej nomenklatury i korelacji pokładów węgla.

Stanisław Doktorowicz-Hrebnicki urodził się 9 listopada 1888 r. w Petersburgu. W tym mieście 1906 r. rozpoczął studia w Instytucie Górniczym, które ukończył w 1912 r., uzyskując tytuł inżyniera górniczego. Po ukończeniu studiów podjął pracę w Komitecie Geologicznym w Petersburgu, gdzie pracował do 1922 r. Prowadził badania geologiczno–poszukiwawcze na rozległych obszarach ówczesnej Rosji, a następnie Związku Radzieckiego.

W trakcie wypraw naukowo-badawczych dotarł na Kaukaz, Zabajkale, dorzecze Angary i w inne rejony wschodniej Syberii.
Wyniki poczynionych w trakcie wypraw badań złożowych zostały opublikowane i pozwoliły na odkrycie wielu złóż, których eksploatację rozpoczęto już w latach 20. XX wieku.

Po przyjeździe do Polski 1 października 1922 r. rozpoczął pracę w Państwowym Instytucie Geologicznym (PIG) w Warszawie, w organizowanym wówczas Wydziale Węgli i oddelegowany został do pracy w Zagłębiu Węglowym, w Stacji Terenowej w Dąbrowie Górniczej.
W zagłębiu był to czas ustalenia po powstaniach śląskich (1919–1921) nowych granic państwowych, co skutkowało postawieniem przed Instytutem pilnych zadań z zakresu kartografii geologicznej i bilansu zasobów surowców mineralnych, szczególnie węgla kamiennego.

1913 r. – Zabajkale, dorzecze Angary, wschodnia Syberia. Fot. St. Doktorowicz-Hrebnicki.

W 1923 r. **Stanisław Doktorowicz-Hrebnicki** objął kierownictwo Stacji i rozpoczął prace związane z wykonaniem mapy szczegółowej Polskiego Zagłębia Węglowego w skali 1:25 000, które trwały do września 1939 r.
W 1935 r. opublikował arkusz Grodziec „Szczegółowej Mapy Geologicznej Polskiego Zagłębia Węglowego w skali 1:25 000" wraz z Objaśnieniami. Opracowany wówczas podział litostratygraficzny karbonu wschodniej części GZW jest stosowany z niewielkimi zmianami do dnia dzisiejszego.

Dąbrowa Górnicza, pokład węgla Reden. Fot. St. Doktorowicz-Hrebnicki.

W latach 30. XX w. Doktorowicz-Hrebnicki brał również udział w pracach poszukiwawczych za złożami węgli brunatnych w rejonie Rogowa, Koluszek i Żyrardowa, dokumentowaniu złóż glinek ogniotrwałych w północnej części Zagłębia oraz złóż cynku i ołowiu w rejonie Olkusza. W 1938 r. został naczelnikiem Wydziału Węgli w Państwowym Instytucie Geologicznym.

Legitymacja służbowa St. Doktorowicza-Hrebnickiego.
Ze zbiorów A. Rejmana.

Wybuch II wojny światowej przerwał pracę Państwowego Instytutu Geologicznego oraz badania naukowe Stanisława Doktorowicza-Hrebnickiego. W celu ratowania dorobku naukowego i majątku Instytutu jego pracownicy podjęli pracę w utworzonym przez okupantów niemieckich Amt für Bodenforschung, co nie wiązało się z deklaracją lojalności wobec władz. W czasie wojny Doktorowicz-Hrebnicki prowadził badania złóż rud żelaza rejonu Starachowickiego oraz prace kartograficzne w okolicach Krzeszowic.

Po zakończeniu wojny, już w marcu 1945 r., wznowił pracę w PIG, organizując najpierw Wydział Geologii Węgli w Warszawie, a od lipca 1945 r. pracę Stacji Terenowej w Czeladzi, w budynkach pozyskanych od kopalni Saturn. Przyczynił się również do powstania nowej stacji geologicznej w Szczawnie-Zdroju. Stacje te stały się zalążkami późniejszych Oddziałów Regionalnych PIG w Sosnowcu i Wrocławiu.
Wspólnie z profesorem Tadeuszem Bocheńskim opracował w latach 1946–1947 nową, ujednoliconą, liczbową nomenklaturę pokładów węgla Górnośląskiego Zagłębia Węglowego, która jest powszechnie stosowana do dzisiaj. Praca ta miała podstawowe znaczenie dla górnictwa węglowego, dokumentowania zasobów i dalszych badań karbonu – dokonano w jej trakcie identyfikacji i paralelizacji pokładów węgla we wszystkich kopalniach w jeden jednolity system.

Zrealizował prace kartograficzne na Górnym Śląsku i w Zagłębiu, obejmując mapami geologicznymi całe Górnośląskie Zagłębie Węglowe. Były to „Mapa Geologiczna Górnośląskiego Zagłębia Węglowego w skali 1:50 000" wydana w latach 1955–1957 w 17 arkuszach oraz „Mapa strukturalna Górnośląskiego Zagłębia Węglowego w skali 1:100 000" wydana w 7 częściach, w latach 1959–1968.

St. Doktorowicz-Hrebnicki. Ze zbiorów PIG-PIB.

W 1954 r. został mianowany profesorem zwyczajnym. Jego dalsza kariera naukowa nadal związana była z Państwowym Instytutem Geologicznym i trwała do 1972 r. Zmarł 27 grudnia 1974 r. w wieku 86 lat i został pochowany na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie.

Prowadzone przez wiele lat badania i prace Stanisława Doktorowicza-Hrebnickiego na obszarze Górnośląskiego Zagłębia Węglowego stanowią wielkie osiągnięcie polskiej geologii oraz mają nadal duże praktyczne znaczenie dla górnictwa węgla kamiennego. W 1987 r. Oddziałowi Górnośląskiemu w Sosnowcu nadano jego imię.

Kalendarium

1921

W czerwcu 1921 r. dyrektor PIG prof. Józef Morozewicz podjął decyzję o utworzeniu w Dąbrowie Górniczej Stacji Terenowej. Jej organizację rozpoczął Arnold Sarjusz Makowski, pracownik Wydziału Węgli PIG. Lokal dla Stacji uzyskał w budynku Państwowej Szkoły Górniczej i Hutniczej, tzw. „Sztygarki" w Dąbrowie Górniczej.

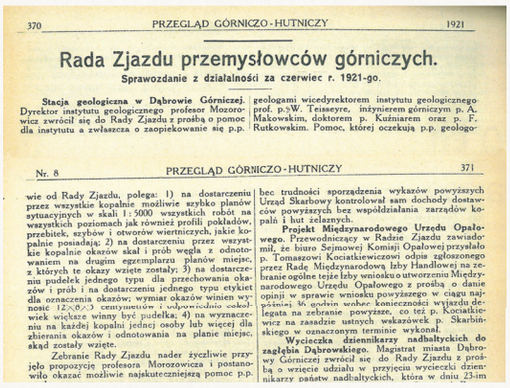

370 PRZEGLĄD GÓRNICZO-HUTNICZY 1921

Rada Zjazdu przemysłowców górniczych.

Sprawozdanie z działalności za czerwiec r. 1921-go.

Stacja geologiczna w Dąbrowie Górniczej. Dyrektor instytutu geologicznego profesor Morozowicz zwrócił się do Rady Zjazdu z prośbą o pomoc dla instytutu a zwłaszcza o zaopiekowanie się p.p. geologami wicedyrektorem instytutu geologicznego prof. p.W. Teisseyre, inżynierem górniczym p. A. Makowskim, doktorem p. Kuźniarem oraz p. F. Rutkowskim. Pomoc, której oczekują p.p. geologowie od Rady Zjazdu, polega: 1) na dostarczeniu przez wszystkie kopalnie możliwie szybko planów sytuacyjnych w skali 1 : 5000 wszystkich robót na wszystkich poziomach jak również profili pokładów, przebitek, szybów i otworów wiertniczych, jakie kopalnie posiadają; 2) na dostarczeniu przez wszystkie kopalnie okazów skał i prób węgla z odnotowaniem na drugim egzemplarzu planów miejsc, z których te okazy wzięte zostały; 3) na dostarczeniu pudełek jednego typu dla przechowania okazów i prob i na dostarczeniu jednego typu etykiet dla oznaczenia okazów; wymiar okazów winien wynosić (2×6×) centymetrów i odpowiednio cokolwiek większe winny być pudełka; 4) na wyznaczeniu na każdej kopalni jednej osoby lub więcej dla zbierania okazów i odnotowania na planie miejsc, skąd zostały wzięte.

Zebranie Rady Zjazdu nader życzliwie przyjęło propozycyę profesora Morozowicza i postanowiło okazać możliwie najskuteczniejszą pomoc p.p. bec trudności sporządzenia wykazów powyższych Urząd Skarbowy kontrolował sam dochody dostawców powyższych bez współdziałania zarządów kopalń i hut żelaznych.

Projekt Międzynarodowego Urzędu Opałowego. Przewodniczący w Radzie Zjazdu zawiadomił, że biuro Sejmowej Komisji Opałowej przysłało p. Tomaszowi Kociatkiewiczowi odpis zgłoszonego przez Radę Międzynarodową Izby Handlowej na zebranie ogólne tejże Izby wniosku o utworzeniu Międzynarodowego Urzędu Opałowego z prośbą o danie opinji w sprawie wniosku powyższego w ciągu najpóźniej 36 godzin wobec konieczności wyjazdu delegata na zebranie powyższe, co też p. Kociatkiewicz na zasadzie ustnych wskazówek p. Skarbińskiego w oznaczonym terminie wykonał.

Wycieczka dziennikarzy nadbałtyckich do zagłębia Dąbrowskiego. Magistrat miasta Dąbrowy Górniczej zwrócił się do Rady Zjazdu z prośbą o wzięcie udziału w przyjęciu wycieczki dziennikarzy państw nadbałtyckich, która w dniu 23-im

Nr. 8 PRZEGLĄD GÓRNICZO-HUTNICZY 371

wie od Rady Zjazdu, polega: 1) na dostarczeniu przez wszystkie kopalnie możliwie szybko planów sytuacyjnych w skali 1 : 5000 wszystkich robót na wszystkich poziomach jak również profili pokładów, przebitek, szybów i otworów wiertniczych, jakie kopalnie posiadają; 2) na dostarczeniu przez wszystkie kopalnie okazów skał i prób węgla z odnotowaniem na drugim egzemplarzu planów miejsc, z których te okazy wzięte zostały; 3) na dostarczeniu pudełek jednego typu dla przechowania okazów i prob i na dostarczeniu jednego typu etykiet dla oznaczenia okazów; wymiar okazów winien wynosić (2×6×) centymetrów i odpowiednio cokolwiek większe winny być pudełka; 4) na wyznaczeniu na każdej kopalni jednej osoby lub więcej dla zbierania okazów i odnotowania na planie miejsc, skąd zostały wzięte.

Zebranie Rady Zjazdu nader życzliwie przyjęło propozycyę profesora Morozowicza i postanowiło okazać możliwie najskuteczniejszą pomoc p.p. bec trudności sporządzenia wykazów powyższych Urząd Skarbowy kontrolował sam dochody dostawców powyższych bez współdziałania zarządów kopalń i hut żelaznych.

Projekt Międzynarodowego Urzędu Opałowego. Przewodniczący w Radzie Zjazdu zawiadomił, że biuro Sejmowej Komisji Opałowej przysłało p. Tomaszowi Kociatkiewiczowi odpis zgłoszonego przez Radę Międzynarodową Izby Handlowej na zebranie ogólne tejże Izby wniosku o utworzeniu Międzynarodowego Urzędu Opałowego z prośbą o danie opinji w sprawie wniosku powyższego w ciągu najpóźniej 36 godzin wobec konieczności wyjazdu delegata na zebranie powyższe, co też p. Kociatkiewicz na zasadzie ustnych wskazówek p. Skarbińskiego w oznaczonym terminie wykonał.

Wycieczka dziennikarzy nadbałtyckich do zagłębia Dąbrowskiego. Magistrat miasta Dąbrowy Górniczej zwrócił się do Rady Zjazdu z prośbą o wzięcie udziału w przyjęciu wycieczki dziennikarzy państw nadbałtyckich, która w dniu 23-im

Fot. Prośba o pomoc w wyposażeniu pomieszczeń stacji zamieszczona w sprawozdaniu Rady Zjazdu Przemysłowców Górniczo–Hutniczych za czerwiec 1921 roku (Przegląd Górniczo–Hutniczy, nr 8, 1921).

1922

Do Dąbrowy Górniczej przyjeżdża Stanisław Doktorowicz-Hrebnicki, który zaraz po zatrudnieniu w Instytucie zostaje oddelegowany do pracy w Zagłębiu Węglowym.

1923

Kierownictwo Stacji obejmuje Stanisław Doktorowicz-Hrebnicki.

Rozpoczęły się prace kartograficzne związane z wykonaniem „Mapy szczegółowej Polskiego Zagłębia Węglowego w skali 1:25 000". Objęto nimi kilkanaście arkuszy: Grodziec, Gołonóg, Wielki Chełm, Maczki, Bukowno, Chrzanów, Stary Bieruń, Lędziny, Wodzisław, Gorzyczki, Brzeszcze, Oświęcim i Orzesze. Prace wykonywali Stanisław Doktorowicz-Hrebnicki, Arnold Makowski, Stefan Czarnocki i Feliks Rutkowski; w zakresie prac technicznych Józef Krzyżkiewicz. Trwały one nieprzerwanie do września 1939 r.

1926–1928

Badania Feliksa Rutkowskiego nad tektoniką karbonu we wschodniej części Górnośląskiego Zagłębia Węglowego (GZW).

1932–1935; 1937

Badania St. Doktorowicza-Hrebnickiego nad petrografią i chemizmem węgla kamiennego.

1935

Opublikowanie, w pierwszym zeszycie wydawnictw Państwowego Instytutu Geologicznego, monografii Polskiego Zagłębia Węglowego autorstwa Stefana Czarnockiego.

Publikacja arkusza Grodziec, autorstwa Stanisława Doktorowicza-Hrebnickiego w drugim zeszycie wydawnictw Państwowego Instytutu Geologicznego – dwie mapy geologiczne w skali 1:25000, zilustrowane czterema przekrojami geologicznymi i objaśnienia do arkusza Grodziec.

1937

Określenie przez St. Doktorowicza-Hrebnickiego zasobów rud cynku i ołowiu w rejonie olkuskim.

1939–1945 okres okupacji

Badania Instytutu (pod zarządem niemieckim) we wschodniej części GZW w rejonie Krzeszowic (S. Doktorowicz-Hrebnicki, T. Bocheński) i badania złóż rud żelaza w rejonie Starachowic.

St. Doktorowicz-Hrebnicki, A.S. Makowski – budynek Instytutu w Warszawie; pierwsze lata wojny. Ze zbiorów A. Rejmana.

W Sosnowcu działało Biuro Geologiczne Towarzystwa Górniczo-Przemysłowego „Saturn" (przejętego przez koncern Preussag), gdzie pracowali Józef Krzyżkiewicz i Edward Ciuk (później profesor PIG, wybitny badacz węgli brunatnych).

Stacja Terenowa w Dąbrowie Górniczej poniosła olbrzymie straty materialne. Prawie w całości zaginęły zbiory okazów, likwidacji uległ ogromny materiał rdzeniowy, całkowicie zginęła biblioteka stacji, zawierająca wiele unikatowych wydawnictw sprzed 1914 r. Zniszczone także zostały inne materiały faktograficzne, w tym znaczna część przygotowanych arkuszy szczegółowej mapy Polskiego Zagłębia Węglowego.

1945

Wiosną 1945 r. St. Doktorowicz-Hrebnicki i T. Bocheński rozpoczęli starania reaktywujące działalność Instytutu w Górnośląskim Zagłębiu Węglowym. W lipcu 1945 r. pozyskano lokale w budynkach kopalni „Saturn" w Czeladzi. Kierownikiem Stacji Geologicznej zostaje Józef Krzyżkiewicz.

1945–1947
Opracowanie przez St. Doktorowicza-Hrebnickiego i T. Bocheńskiego podziału stratygraficznego karbonu zagłębia opartego o liczbową nomenklaturę pokładów węgla i wprowadzenie jednolitej numeracji pokładów węgla w górnictwie.

1947
Arnold Sarjusz-Makowski „Węgiel brunatny w środkowej Polsce" – pośmiertne wydanie pracy ze wspomnieniem (Biuletyn PIG nr 40).

1949
Nadanie Stacji Geologicznej w Czeladzi nazwy Stacja Górnośląska.

1951–1952
Pierwszy bilans zasobów węgla kamiennego Górnośląskiego Zagłębia Węglowego i Dolnośląskiego Zagłębia Węglowego oraz węgla brunatnego Polski autorstwa St. Doktorowicza-Hrebnickiego. Opracowanie planu prac geologiczno-poszukiwawczych przemysłu węglowego na lata 1950–1955.

1952
Wydanie „Mapy złóż węgla kamiennego, węgla brunatnego i torfu w Polsce w skali 1:1 000 000", autorstwa St. Doktorowicza-Hrebnickiego, E. Ciuka, E. Rühle.

1959–1968
Opracowanie Map geologiczno-strukturalnych GZW autorstwa S. Doktorowicza-Hrebnickiego.

1960
Opracowanie szeregu dokumentacji hydrogeologicznych rejonu górnośląskiego, obejmujących utwory karbonu, triasu i trzeciorzędu, autorstwa A. Różkowskiego, S. Kotlickiego, J. Pałysa.

1961
Przeprowadzka do nowego gmachu w Sosnowcu. Sesja naukowa z okazji inauguracji działalności Górnośląskiej Stacji Terenowej w Sosnowcu odbyła się 27.11.1962 r.

1964
Wydanie pracy „Identyfikacja pokładów węgla GZW", autorstwa Z. Dembowskiego, A. Kotasa, W. Malczyka.

Współorganizacja XXXVII Zjazdu PTGeol „Problemy geologiczne i surowcowe Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego" w Katowicach.

1965
Stacja Górnośląska zarządzeniem Dyrektora Instytutu zostaje przemianowana na Oddział Górnośląski; powstają dwa zakłady: Zakład Geologii Górnego Śląska i Zakład Złóż Węgli Kamiennych.

1966
Publikacja pracy zbiorowej „Osady karbońskie w Zagłębiu Lubelskim".

1969
Wydanie monografii „Warunki hydrogeologiczno-gazowe Lubelskiego Zagłębia Węglowego" przez A. Różkowskiego.

1970–1973
Odwiercenie i udokumentowanie w GZW pod kierunkiem A. Kotasa dwóch głębokich otworów badawczych – Sosnowiec IG-1 i Goczałkowice IG-1.

1972
Opublikowanie monografii „Karbon Górnośląskiego Zagłębia Węglowego".

Przyznanie Nagrody Państwowej I Stopnia zespołowi pracowników Oddziału w składzie: J. Porzycki, K. Bojkowski, S. Cebulak, Z. Dembowski, A. Jachowicz, A. Różkowski za opracowanie dokumentacji złoża Łęczna, pierwszego udokumentowanego złoża węgla kamiennego w Lubelskim Zagłębiu Węglowym (LZW).

1978–1979
Współpraca ze służbą geologiczną USA w zakresie korelacji karbońskich formacji węglonośnych.

1974
Przyłączenie do Oddziału Górnośląskiego Pracowni Geologii Lubelskiego Zagłębia Węglowego.

1975–1988
Realizacja kilkunastoletniego projektu „Badania głębokich poziomów karbonu", w ramach którego odwiercono i udokumentowano 24 głębokie otwory wiertnicze w nowych, wcześniej nierozpoznanych obszarach GZW.

1980–1983
Publikacja „Atlasu geologicznego Górnośląskiego Zagłębia Węglowego w skali 1:100 000", Część I – Mapy geotermiczne (M. Karwasiecka), Część II – Mapy jakości węgla (A. Kotas, red.), Mapy geotermiczne.

1982
Współorganizacja LIV Zjazdu PTGeol „Geologia Górnośląskiego Zagłębia Węglowego i jego wschodniego obrzeżenia".

1987
Oddział otrzymuje imię Stanisława Doktorowicza-Hrebnickiego.

1988
Publikacja monografii „Karbon Lubelskiego Zagłębia Węglowego" pod redakcją Z. Dembowskiego i J. Porzyckiego.

1989–1999
Współpraca Oddziału z firmami amerykańskimi w zakresie rozpoznania i eksploatacji metanu pokładów węgla w GZW.

1993
Udokumentowanie złoża miedziowo-molibdenowo-wolframowego w utworach paleozoicznych w okolicach Myszkowa, przez zespół pracowników Oddziału pod kierunkiem K. Piekarskiego.

1994
Współorganizacja LXV Zjazdu PTGeol „Paleozoik północno-wschodniego obrzeżenia Górnośląskiego Zagłębia Węglowego".

1994–1999
Okres podsumowania wieloletnich badań i projektów realizowanych w Oddziale:

Opublikowano szereg atlasów map GZW: geologiczno-strukturalny utworów karbonu (Z. Buła, A. Kotas; red.), geochemiczny złóż węgla kamiennego (A. Różkowska, B. Ptak), geotermiczny (M. Karwasiecka), petrograficzny złóż węgla kamiennego (A. Jurczak-Drabek), węglozasobności (J. Kwarciński; red.).

Wydana została seria map hydrogeologicznych GZW w skali 1:100 000 (A. Różkowski, A. Siemiński, A. Chmura, J. Wagner, T. Rudzińska-Zapaśnik; red.), monografia hydrogeologiczna LZW (A. Różkowski, Z. Wilk; red.) oraz monografia „Użytkowe wody podziemne GZW i jego obrzeżenia" (A. Różkowski, A. Chmura, A. Siemiński; red.).

Opublikowano atlas map geologicznych dla LZW (A. Zdanowski; red.).

1995
Ukazuje się syntetyczne opracowanie karbonu Polski „The Carboniferous System in Poland" pod redakcją A. Zdanowskiego i H. Żakowej.

Organizacja XIII Międzynarodowego Kongresu Karbonu i Permu w Krakowie.

1999
Posadowienie bloku piaskowca karbońskiego, upamiętniającego 80-lecie utworzenia Instytutu.

Fot. T. Chmura

2000
Organizacja 4. Europejskiej Konferencji Węglowej w Ustroniu.

Przejęcie Pracowni Geologii Regionu Lubelskiego w Lublinie przez centralę PIG w Warszawie.

Organizacja pierwszego konkursu geologicznego dla uczniów.

2002
Organizacja międzynarodowej konferencji naukowej „Nitrates in groundwater in Europe".

Wydanie „Atlasu geologicznego paleozoiku bez permu w strefie kontaktu bloków górnośląskiego i małopolskiego" (Z. Buła; red.).

2003
Organizacja X Konferencji „Stratygrafia plejstocenu Polski" w Rudach.

2005
Współorganizacja LXXVI Zjazdu PTGeol „Geologia i zagadnienia ochrony środowiska w regionie górnośląskim" w Rudach k. Rybnika.

Wydanie „Atlasu geologiczno-złożowego polskiej i czeskiej części Górnośląskiego Zagłębia Węglowego w skali 1:200 000" (J. Jureczka, M. Dopita, M. Gałka, W. Krieger, J. Kwarciński, P. Martinec).

2007
Opracowanie we współpracy z ośrodkami ukraińskimi monografii karbonu Zagłębia Lubelskiego i Lwowsko-Wołyńskiego (V. Szulga, A. Zdanowski; red.).

2008
Wydanie „Atlasu geologiczno-strukturalnego paleozoicznego podłoża Karpat zewnętrznych i zapadliska przedkarpackiego w skali 1:300 000" (Z. Buła, R. Habryn; red.).

2010
Współorganizacja konferencji naukowej „Prekambr i paleozoik regionu krakowskiego" – Kraków.

2011
Nagroda Ministra Środowiska za opracowanie pt. „Geopark Góra Św. Anny – udokumentowanie i propozycja jego ochrony" – projekt realizowany przez Oddział Górnośląski.

2012
Organizacja międzynarodowej konferencji „Calcium and magnesium in groundwaters – distribution and significance".

2012–2015
Realizacja innowacyjnego projektu „Przedeksploatacyjne odmetanowanie pokładów węgla otworami powierzchniowymi – ocena zastosowania w warunkach złożowych i górniczych Górnośląskiego Zagłębia Węglowego wraz z odwierceniem otworu badawczego" – otwory Wesoła PIG-1 i PIG-2H, przeprowadzenie zabiegów szczelinowania pokładu węgla w otworze kierunkowym w czynnej kopalni węgla kamiennego.

2013
Współorganizacja LXXXII Zjazdu PTGeol „Wyzwania geologii regionu górnośląskiego w XXI wieku" w Ustroniu.

2013–2016
Realizacja otworu Bibiela PIG-1 w ramach Programu wierceń badawczych państwowej służby geologicznej – rozpoznanie bloku górnośląskiego.

2014–2017
Reorganizacja PIG-PIB – pracownicy merytoryczni Oddziału Górnośląskiego (OG) zostali włączeni do komórek organizacyjnych PIG w Warszawie; w Oddziale formalnie zatrudnieni pozostali pracownicy administracyjni.

2015
Nagroda internautów dla Miasta Jaworzno i Państwowego Instytutu Geologicznego „Najlepsza Przestrzeń Publiczna 2015 roku w województwie śląskim" dla Ośrodka Edukacji Ekologiczno-Geologicznej GEOsfera w Jaworznie (projekt m.in. P. Woźniak, Oddział Górnośląski PIG-PIB).

2016–2018
Realizacja wspólnego z PGNiG projektu badawczego „Stymulacja produktywności metanu z pokładów węgla w otworach wiertniczych Gilowice 1 i Gilowice 2H".

2017
8 czerwca w Katowicach odbyła się oficjalna inauguracja Międzynarodowego Centrum Doskonałości ds. Metanu z Kopalń, działającego pod auspicjami Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ (UNECE). Inicjatywa została założona przez Państwowy Instytut Geologiczny – PIB, Główny Instytut Górnictwa, Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA oraz Instytut Nafty i Gazu – PIB. W 2020 r. do Centrum przyłączyła się Jastrzębska Spółka Węglowa SA.

2018
Nagroda Nowe Impulsy 2018. Polskie Towarzystwo Wspierania Przedsiębiorczości SA nagrodziło PIG-PIB oraz PGNiG SA za odmetanowanie pokładów węgla w rejonie Gilowic na Śląsku – projekt realizowany w Oddziale Górnośląskim.

2019
Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Geologiczny Badawczy oraz PGNiG SA laureatami Godła „Teraz Polska" za projekt „Przedeksploatacyjne odmetanowanie pokładów węgla poprzez stymulację produktywności metanu w kierunkowych otworach wiertniczych", w kategorii Przedsięwzięcia Innowacyjne. Projekt realizowany był przez zespół z Oddziału Górnośląskiego, pod kierownictwem dr. J. Jureczki.

2020
Rozpoczęcie realizacji otworu Chrząstowice PIG-1 w ramach Programu wierceń badawczych państwowej służby geologicznej – rozpoznanie bloku górnośląskiego.

2021
Inauguracja obchodów 100-lecia Oddziału Górnośląskiego PIG-PIB, Sosnowiec.

Fot. Wystawa 100 lat Oddziału Górnośląskiego Państwowego Instytutu Geologicznego w Sosnowcu. 9.07.2021 r. Fot. T. Chmura.

Kartografia geologiczna

Historia kartografii geologicznej w Stacji Górnośląskiej nierozerwalnie związana jest z osobą St. Doktorowicza-Hrebnickiego, który w 1923 r. rozpoczął prace związane z wykonaniem „Szczegółowej Mapy Geologicznej Polskiego Zagłębia Węglowego w skali 1:25 000", trwające do września 1939 r. Na skutek działań wojennych zniszczona została znakomita część przygotowanych arkuszy mapy, oprócz wydanego w 1935 r. arkusza Grodziec.

W latach 50. i 60. kontynuowano prace kartograficzne, skupione głównie nad opracowaniem mapy geologicznej GZW w skalach 1:25 000 i 1:50 000, zawierającej także arkusze mapy odkrytej bez utworów czwartorzędowych, oraz w skali 1:100 000 zawierającej, pośród 7 arkuszy tematycznych, także mapy: stratygraficzną (powierzchniową) oraz bez czwartorzędu. Od lat 70. wykonywano również „Mapę Geologiczną Polski w skali 1:200 000". Aktualnie prowadzona jest reambulacja tej mapy m.in. dla celów korelacji transgranicznych.

Od lat 60. pracownicy Stacji rozpoczęli realizację „Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski w skali 1:50 000". Prace nad opracowaniem arkuszy SMGP, a w ostatnich kilkunastu latach nad ich aktualizacją i reambulacją, trwają w Oddziale do dnia dzisiejszego, czego efektem jest wykonanych kilkadziesiąt arkuszy tej mapy.

Od 2008 r. pracownicy OG biorą udział w opracowywaniu „Map osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi w skali 1:10 000" (System Osłony Przeciwosuwiskowej – SOPO). Dotychczas opracowano mapy dla 18 gmin i 12 powiatów.

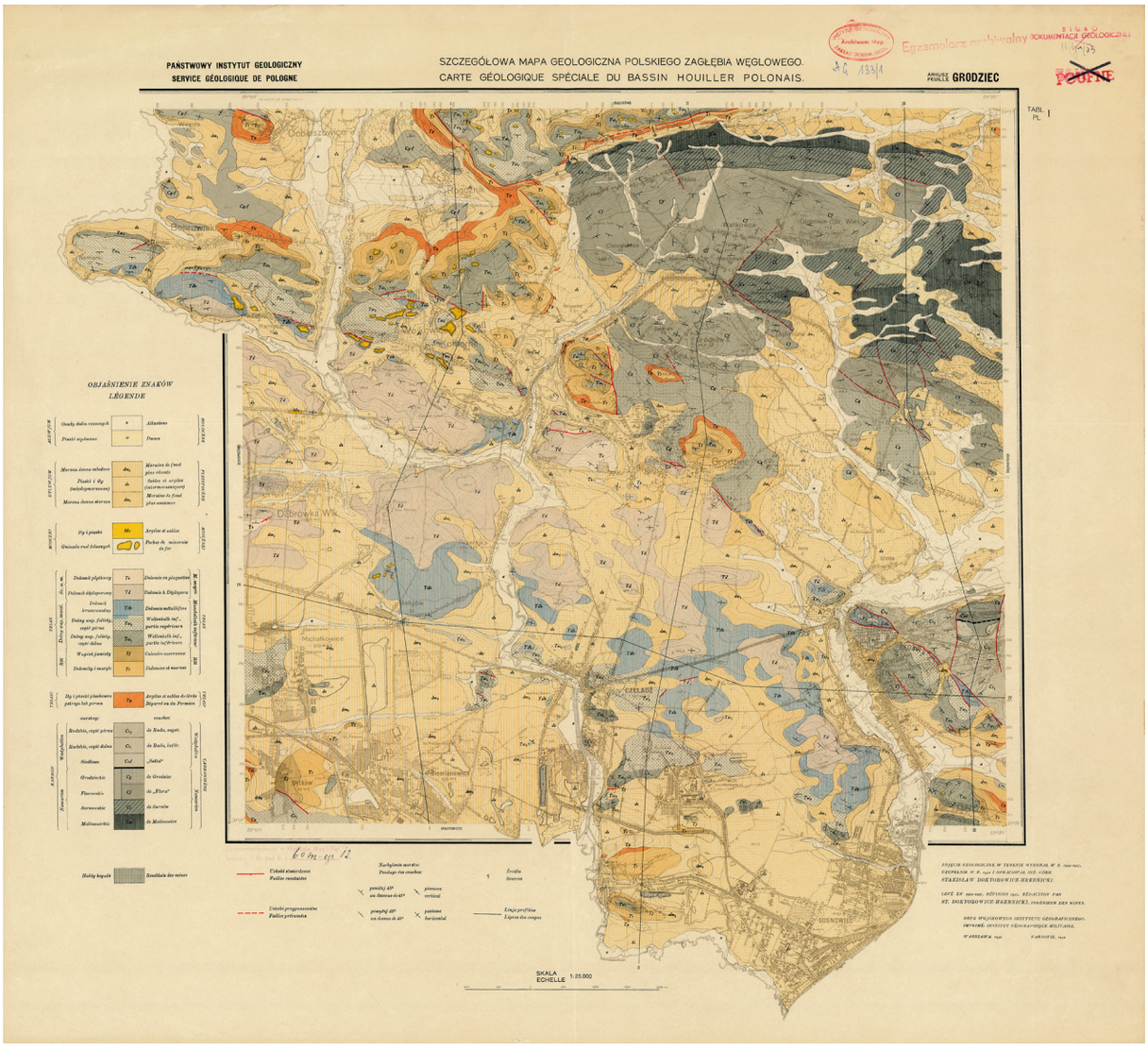

1935

W drugim zeszycie wydawnictw PIG ukazuje się arkusz Grodziec „Szczegółowej Mapy Geologicznej Polskiego Zagłębia Węglowego w skali 1:25 000”, obejmujący mapę zakrytą, mapę strukturalną, przekroje geologiczne i tekst objaśniający.

Arkusz ten został wydany jako wzorcowy, ustalający metodologiczny typ wydawnictwa. Do czasów obecnych arkusz ten stanowi wzorzec sumiennej i precyzyjnej pracy kartograficznej. Prace nad wydaniem kolejnych arkuszy mapy przerwał wybuch wojny. Spośród nich, w 1947 r. wydano tylko dwa arkusze – Ząbkowice i Dąbrowa Górnicza.

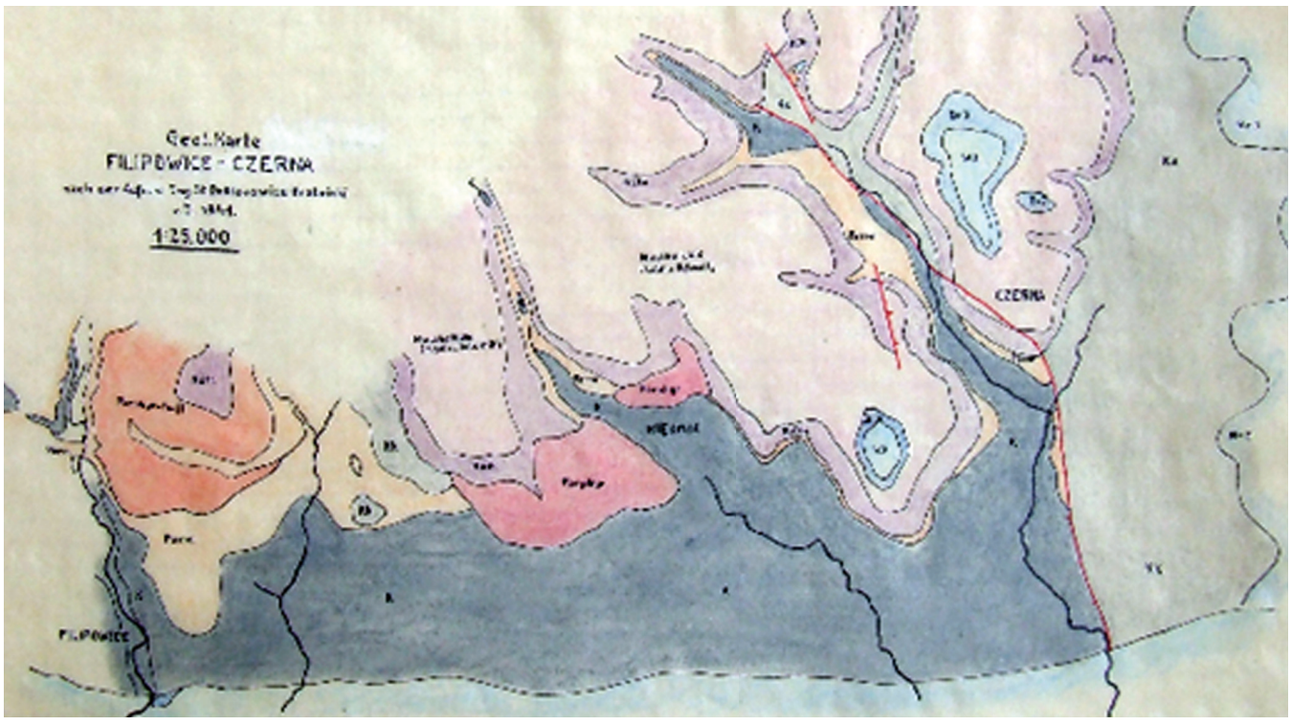

1941 r. – Mapa z kartowania geologicznego z okolic Krzeszowic autorstwa St. Doktorowicza-Hrebnickiego.
Ze zbiorów OG PIG.

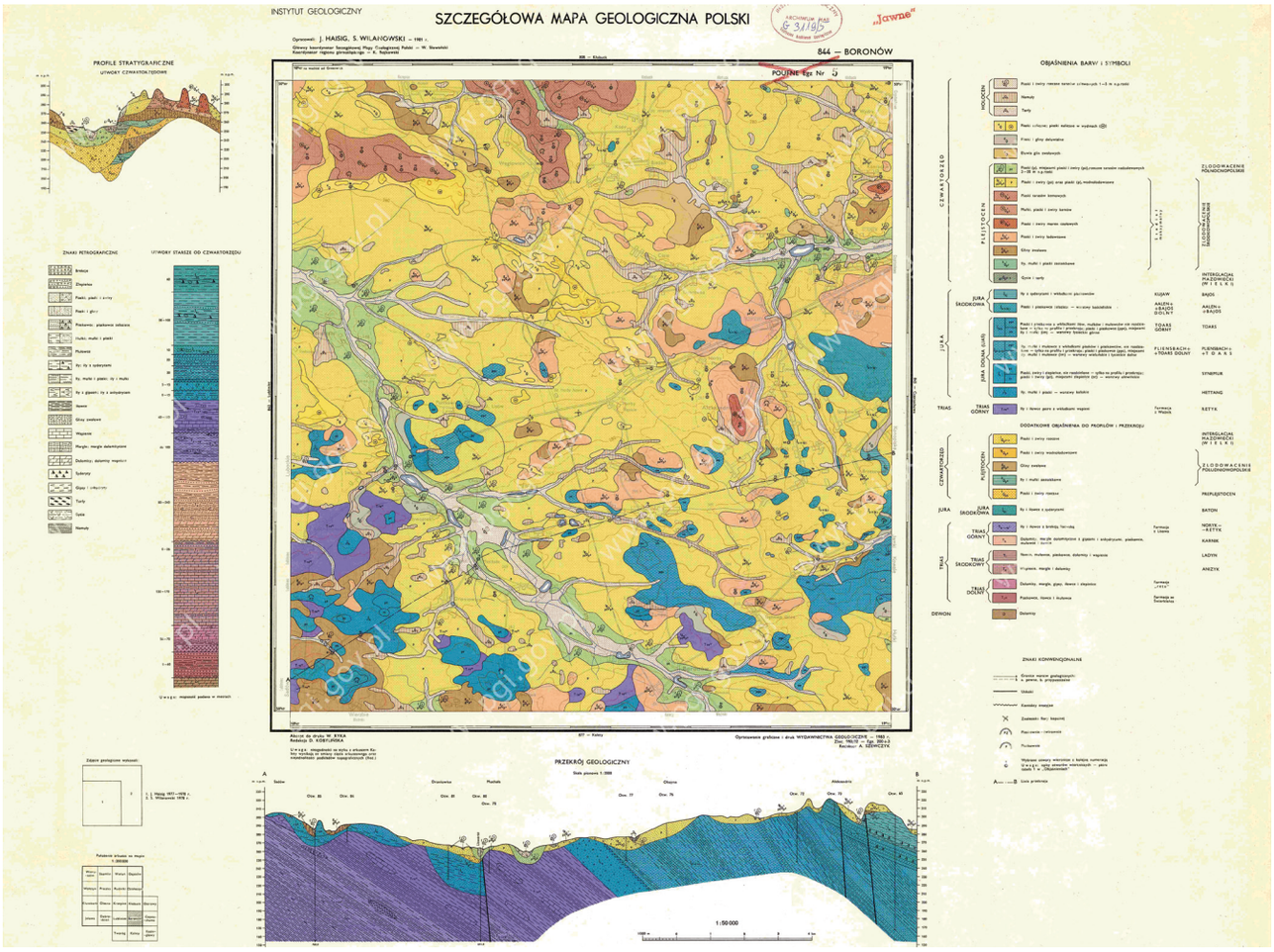

1981 r. – Jeden z licznych arkuszy SMGP – Boronów (844), zrealizowany przez pracowników Oddziału J. Haisiga i S. Wilanowskiego. Koordynatorem regionalnym SMGP dla regionu górnośląskiego był K. Bojkowski, w latach 1956–1958 kierownik Stacji Górnośląskiej. CBDG.

Lata 60. XX w. – geologiczna wycieczka terenowa. Od lewej – H. Kaziuk,
od prawej – A. Zieliński. Ze zbiorów J. Haisiga.

2015 r. – Kamieniołom Kozy, piaskowce warstw lgockich. Prace terenowe w celach inwentaryzacji i waloryzacji geostanowisk.
Fot. M. Pasternak.

2009 r. – Kartowanie geologiczne w ramach realizacji projektu „Geopark Góra Św. Anny – udokumentowanie i propozycja jego ochrony". Od prawej: J. Haisig, R. Sikora, NN. Ze zbiorów R. Sikory.

2011 r. – Okolice Krakowa. Nadzór i wykonywanie wierceń geologicznych do dokumentacji dla wytyczenia nowego przebiegu linii kolejowej. Ze zbiorów OG PIG. Fot. J. Szulik.

2011 r. – Prace kameralne – realizacja „Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski w skali 1:50 000”.
Na zdjęciu S. Wilanowski. Fot. M. Żaba.

2013 r. – Osuwisko przy kościele pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Czeladzi. W ramach Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej (SOPO) OG PIG-PIB prowadzi prace interwencyjne w sytuacjach zagrożenia osuwiskowego.
Na zdjęciu A. Piotrowski. Fot. R. Sikora.

2013 r. – Okolice Tarnowa. Prace terenowe w ramach Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej (SOPO).
Na zdjęciu R. Sikora. Fot. A. Piotrowski.

2016 r. – Kamieniołom Rzerzuśnia, ok. Wolbromia. Reambulacja ark. Wolbrom „Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski
w skali 1:50 000". Na zdjęciu K. Górka. Fot. M. Pasternak

2020 r. – Kartowanie geologiczne prowadzone w ramach zadania PSG: „Kompleksowe pozyskiwanie danych geologicznych z ciągłych odsłonięć na inwestycjach liniowych oraz opracowanie bazy danych w sposób umożliwiający ścisłą korelację z bankiem danych Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski, jako podstawowy kierunek działalności służby geologicznej w zakresie płytkiej geologii”.
Na zdjęciu P. Woźniak. Fot. S. Palka.

2021 r. – Prace terenowe w Karpatach w ramach Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej (SOPO)
Na zdjęciu A. Piotrowski, K. Walczak. Fot. K. Górka.

Geologia złożowa i regionalna

Główną osią naszych prac i badań przez całe stulecie były złoża węgla kamiennego, w szczególności Górnośląskiego Zagłębia Węglowego, a od połowy XX w. również Lubelskiego Zagłębia Węglowego. Prowadzone w obu zagłębiach prace poszukiwawcze i dokumentacyjne, w tym liczne prace wiertnicze, spowodowały rozwój badań regionalnych oraz podstawowych – petrograficznych, geochemicznych, stratygraficznych, a także badań hydrogeologicznych. Szereg prac, w tym także wiertniczych, poświęciliśmy również problematyce mineralizacji polimetalicznej i perspektywom złożowym w rejonie północno-wschodniego obrzeżenia GZW wraz z rozpoznaniem budowy geologicznej bloków górnośląskiego i małopolskiego oraz strefy ich kontaktu. Ponadto, od lat 90. XX w., z różną intensywnością, Oddział prowadzi prace w zakresie rozpoznania i eksploatacji metanu z pokładów węgla.

We wszystkich wymienionych pracach i badaniach odnieśliśmy wiele sukcesów. Charakter tych prac zmieniał się na przestrzeni 100 lat, w zależności od rozwoju kraju i jego sytuacji gospodarczej oraz uwarunkowań geopolitycznych, nadal jednak prace złożowe i regionalne stanowią istotną część realizowanych przez nas zadań służby geologicznej.

GÓRNOŚLĄSKIE ZAGŁĘBIE WĘGLOWE

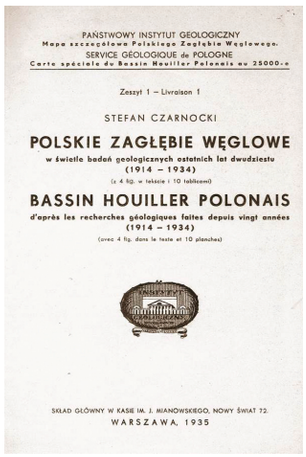

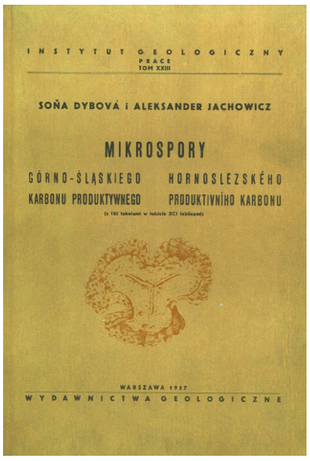

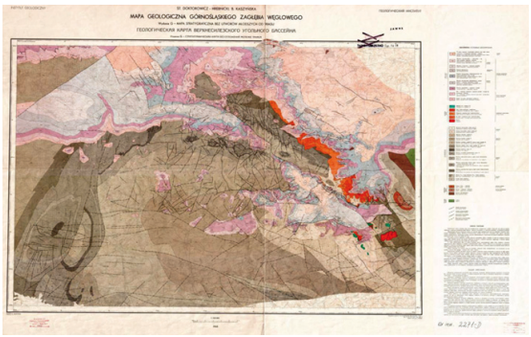

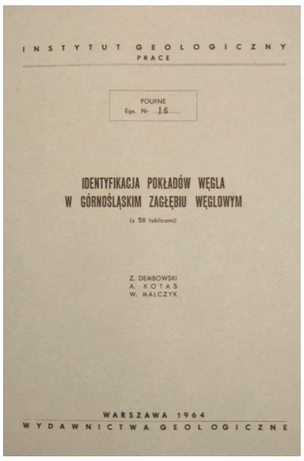

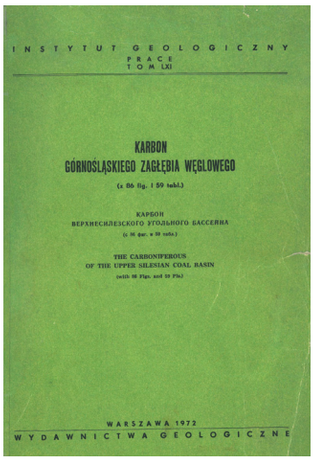

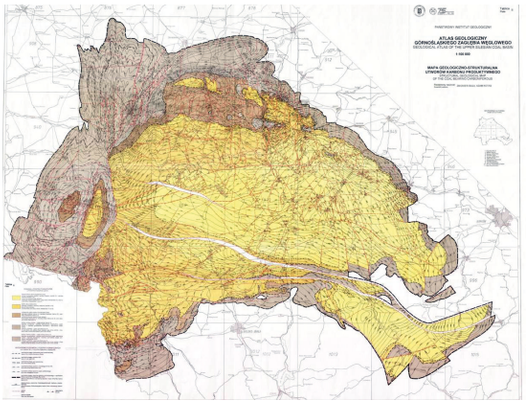

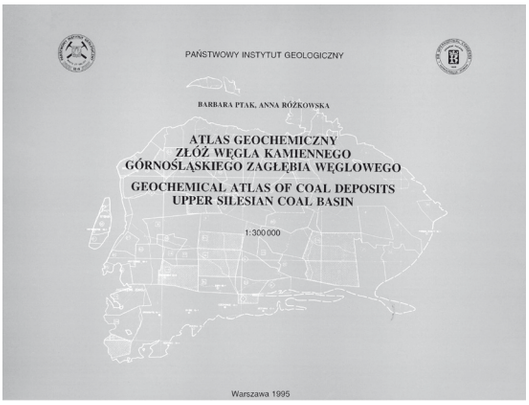

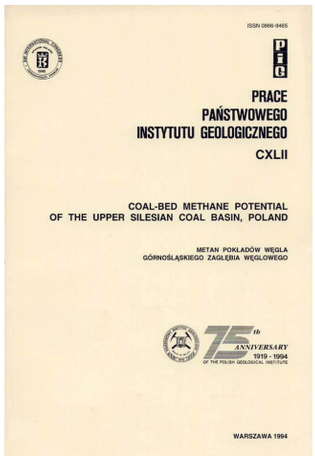

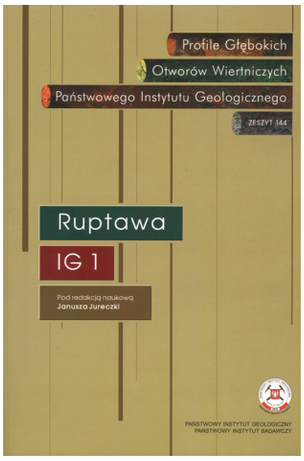

Wybrane publikacje pracowników Stacji/Oddziału Górnośląskiego z obszaru GZW. W okresie 100 lat działalności wykonane i wydane zostały dziesiątki opracowań regionalnych i złożowych (głównie dla węgla kamiennego i metanu z pokładów węgla): atlasy, mapy, monografie itp.

1970 r. – Pracownia Geologii Złóż. Pierwszy rząd, od lewej: J. Kuciel, J. Porzycki, A. Stańczyk, A. Kotas, Z. Wanat, S. Kos. Drugi rząd, od lewej: J. Kowalik, K. Żółciński, W.A. Zajączkowski, T. Mazak, A. Śliwa. Ze zbiorów OG PIG.

S. Dybova-Jachowicz, zatrudniona w PIG w latach 1961–2000, była wieloletnim kierownikiem Pracowni Palinologii, zajmowała się zastosowaniem metod palinologicznych w stratygrafii i korelacji utworów permskich. Aleksander Jachowicz, zatrudniony w PIG w latach 1950–1980. Twórca Pracowni Sporologii Karbonu i Petrologii Węgla, w latach 1973–1975 kierownik Oddziału. Ze zbiorów M. Jachowicz-Zdanowskiej.

Z. Buła – zatrudniony w OG PIG-PIB w latach 1973–2013. Jego działalność związana była z tematyką badań regionalnych bloku górnośląskiego i północno-wschodniego obrzeżenia GZW. Kierownik Zakładu Geologii Regionalnej i Kartografii, zastępca dyrektora Oddziału. Ze zbiorów J. Jureczki.

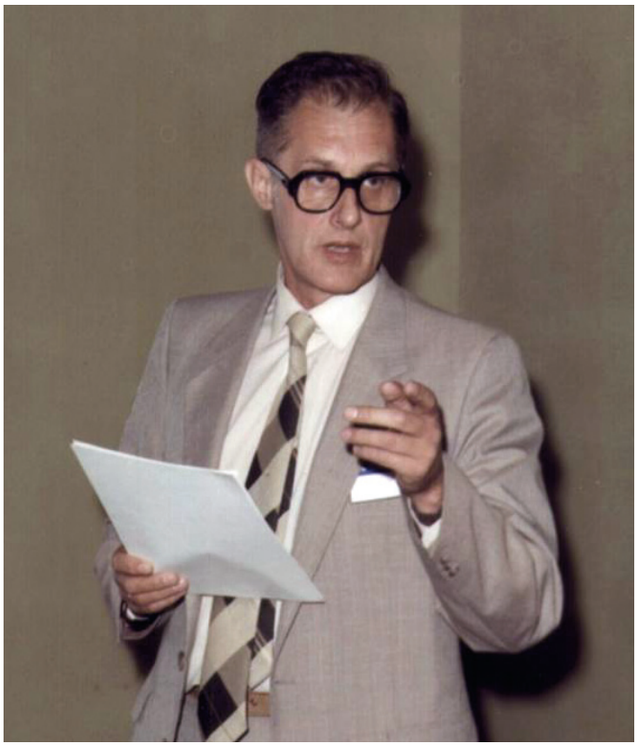

A. Kotas – zatrudniony w OG PIG w latach 1961–1991. Jego działalność badawcza i naukowa związana była głównie z szeroko rozumianą tematyką GZW (regionalną i złożową), w tym z metanem z pokładów węgla. Kierownik Zakładu Złóż i Surowców Mineralnych, zastępca kierownika Oddziału. Ze zbiorów J. Jureczki.

2000 r. – Pracownicy Oddziału – organizatorzy i uczestnicy 4. Europejskiej Konferencji Węglowej w Ustroniu. Od lewej: J. Jureczka, J. Kwarciński, J. Wagner, S. Wilk, A. Jurczak-Drabek, M. Jachowicz-Zdanowska, W. Krieger, L. Razowska-Jaworek, P. Woźniak, M. Karwasiecka, A. Zdanowski – Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego. Ze zbiorów OG PIG.

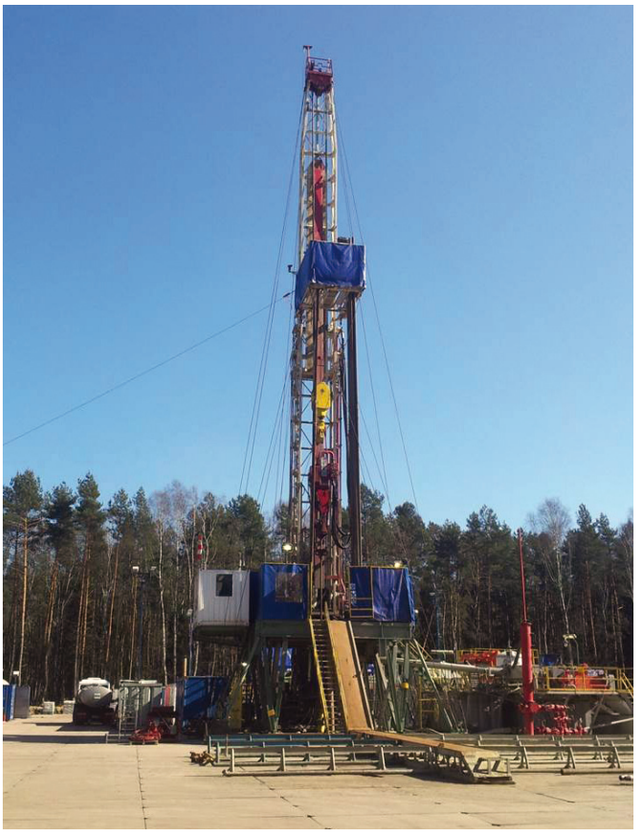

2013/2015 r. – W ramach zadań PSG Oddział Górnośląski realizował innowacyjny projekt „Przedeksploatacyjne odmetanowanie pokładów węgla otworami powierzchniowymi – ocena zastosowania w warunkach złożowych i górniczych Górnośląskiego Zagłębia Węglowego wraz z odwierceniem otworu badawczego". Z lewej: prace wiertnicze, otwór horyzontalny Wesoła PIG-2H; z prawej: testy produkcyjne dopływu metanu, otwór Wesoła PIG-1 (zaćmienie słońca, marzec 2015). Fot. M. Rolka.

2017 r. – Otwór Gilowice 2H, głowica zabiegowa, z prawej agregaty pompowe – szczelinowanie hydrauliczne pokładów węgla w otworze horyzontalnym w pokładzie węgla 510. Projekt badawczy konsorcjum Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa SA oraz Państwowego Instytutu Geologicznego. Fot. M. Rolka.

2019 r. – Europejski Kongres Gospodarczy, sesja „Nowe zastosowanie węgla". Prezentacja doświadczeń OG PIG z przedeksploatacyjnego odmetanowania pokładów węgla otworami powierzchniowymi. Drugi od lewej J. Jureczka. Fot. M. Rolka.

2020 r. – Oddział Górnośląski korzysta z nowoczesnego narzędzia do badania rdzeni wiertniczych – skanera optycznego, umożliwiającego szybką rejestrację wysokorozdzielczych obrazów oraz strukturalną i petrograficzną analizę skał. Na zdjęciu G. Suszka – skanowanie rdzenia z otworu dołowego KWK Murcki-Staszic, w ramach projektu „Opracowanie technologii intensyfikacji ujęcia metanu z pokładów węgla poprzez szczelinowanie hydrauliczne, w warunkach geologicznych GZW". Fot. M. Żaba.

LUBELSKIE ZAGŁĘBIE WĘGLOWE

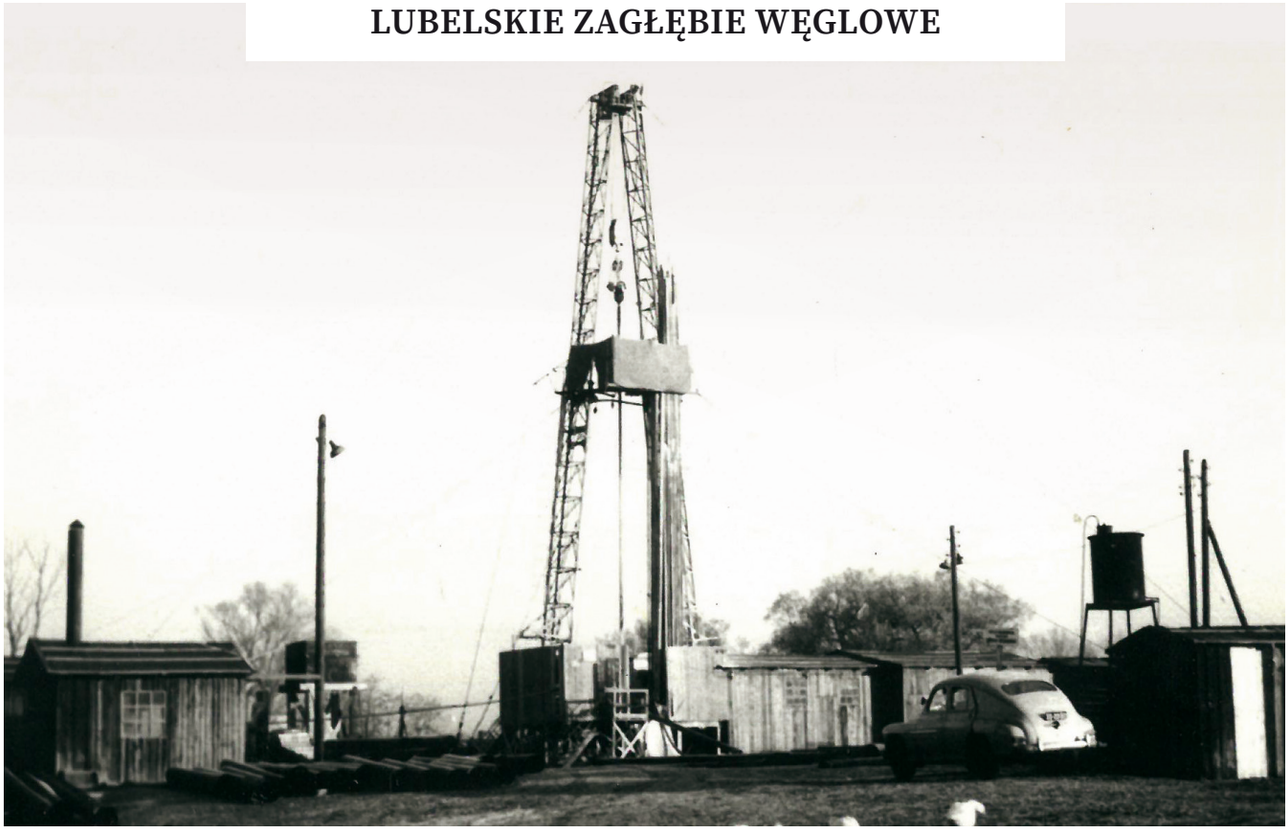

1964 r. – Wiercenie otworu złożowego Mircze IG-1, w ramach zbadania karbonu i węglonośności wschodniej Lubelszczyzny. Planowano odwiercić 15 otworów, o gł. 1–1,5 km. Równolegle Stacja Terenowa prowadziła prace wiertnicze na otworach: Dołhobyczów IG-1, Hrubieszów IG-1, IG-2, Kunów IG-1, Sawin IG-1 i Parczew IG-1. Ze zbiorów OG PIG.

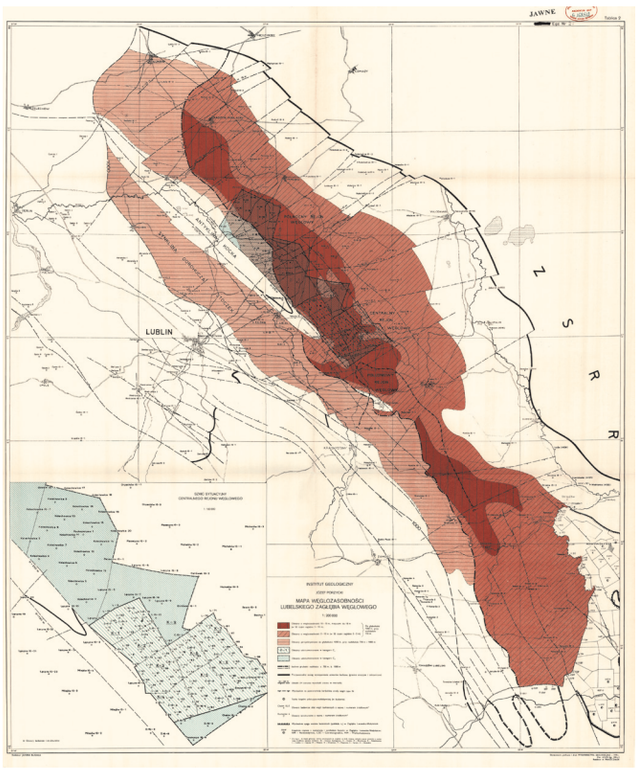

1972 r. – Józef Porzycki, odkrywca i badacz LZW. Za dokumentację złoża Łęczna, pierwszego udokumentowanego złoża węgla kamiennego w LZW wraz z zespołem pracowników OG (K. Bojkowski, S. Cebulak, Z. Dembowski, A. Jachowicz, A. Różkowski) otrzymał Nagrodę Państwową I stopnia.
Po prawej: 1978 r. – „Mapa węglozasobności Lubelskiego Zagłębia Węglowego", autorstwa J. Porzyckiego.

1973 r. – Pamiątkowe zdjęcie pracowników OG uhonorowanych odznaczeniami państwowymi za zasługi w badaniach LZW. Od lewej: Z. Wanat, K. Żółciński, A. Różkowski, M. Borysławski, K. Bojkowski, T. Migier, Z. Dembowski, Ł. Musiał, wicepremier J. Mitręga, A. Jachowicz, S. Cebulak, M. Tabor, S. Kos.

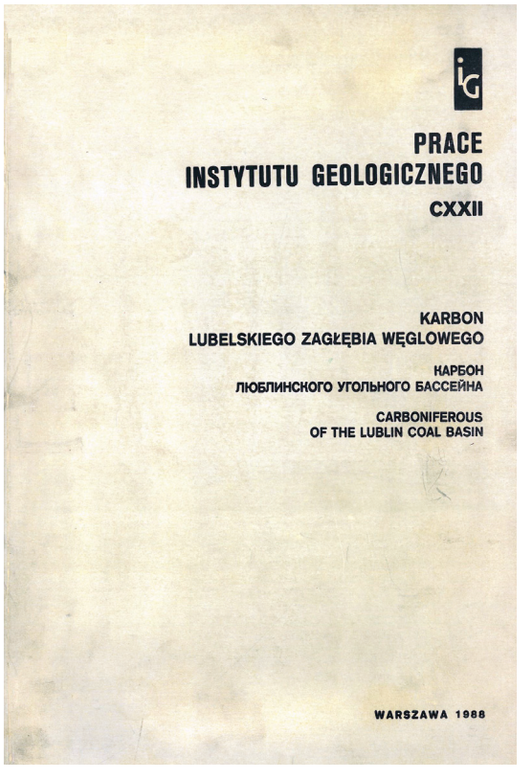

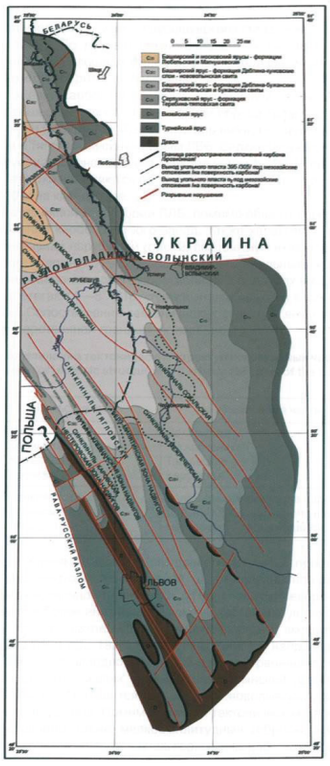

Wybrane publikacje pracowników Stacji/Oddziału Górnośląskiego z obszaru LZW.

BADANIA REGIONALNE BLOKU GÓRNOŚLĄSKIEGO I PÓŁNOCNO-WSCHODNIEGO OBRZEŻENIA GZW

2011 – Prace kameralne. Na zdjęciu M. Markowiak, zajmujący się problematyką polimetalicznej mineralizacji kruszcowej w strefie kontaktu bloków górnośląskiego i małopolskiego. Fot. M. Żaba.

2016 – Prace wiertnicze – realizacja otworu Bibiela PIG-1 w ramach programu wierceń badawczych państwowej służby geologicznej – rozpoznanie bloku górnośląskiego. Na zdjęciu, od lewej: M. Markowiak, R. Habryn, A. Piotrowski. Fot. R. Sikora.

2022 – Prace sejsmiczne – wykonywanie profilu sejsmicznego 2D Sosnowiec–Starcza, realizacja projektu „Geofizyczno-geologiczna reinterpretacja wgłębnej budowy geologicznej północnej części bloku górnośląskiego w świetle wyników z otworu Bibiela PIG-1 i proponowanego do wykonania profilu sejsmicznego 2D". Wizyta pracowników OG, stoją od lewej: M. Żaba, J. Szulik, M. Bolek, S. Palka, K. Markiewicz, M. Pasternak, M. Karpiński, K. Ziomek; dolny rząd, od lewej: I. Brodziński, A. Bracławska, J. Nowak, R. Maślanka. Fot. M. Żaba.

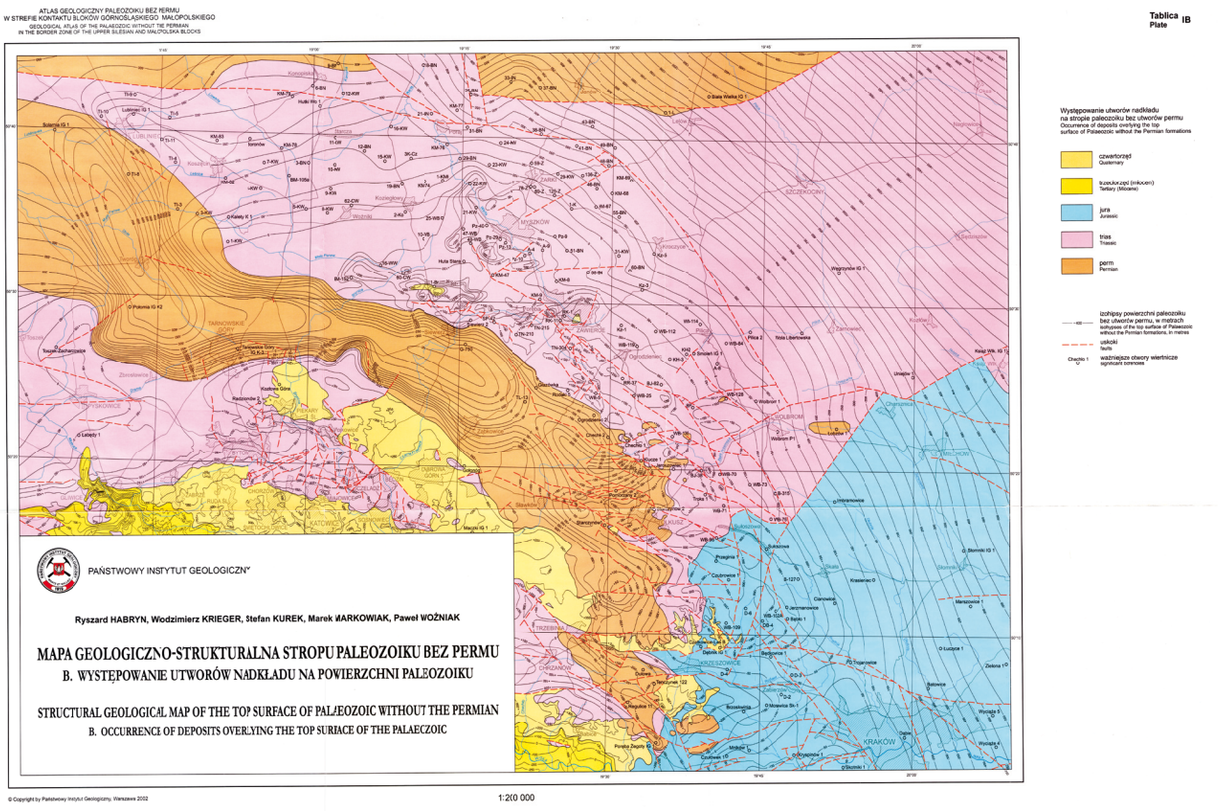

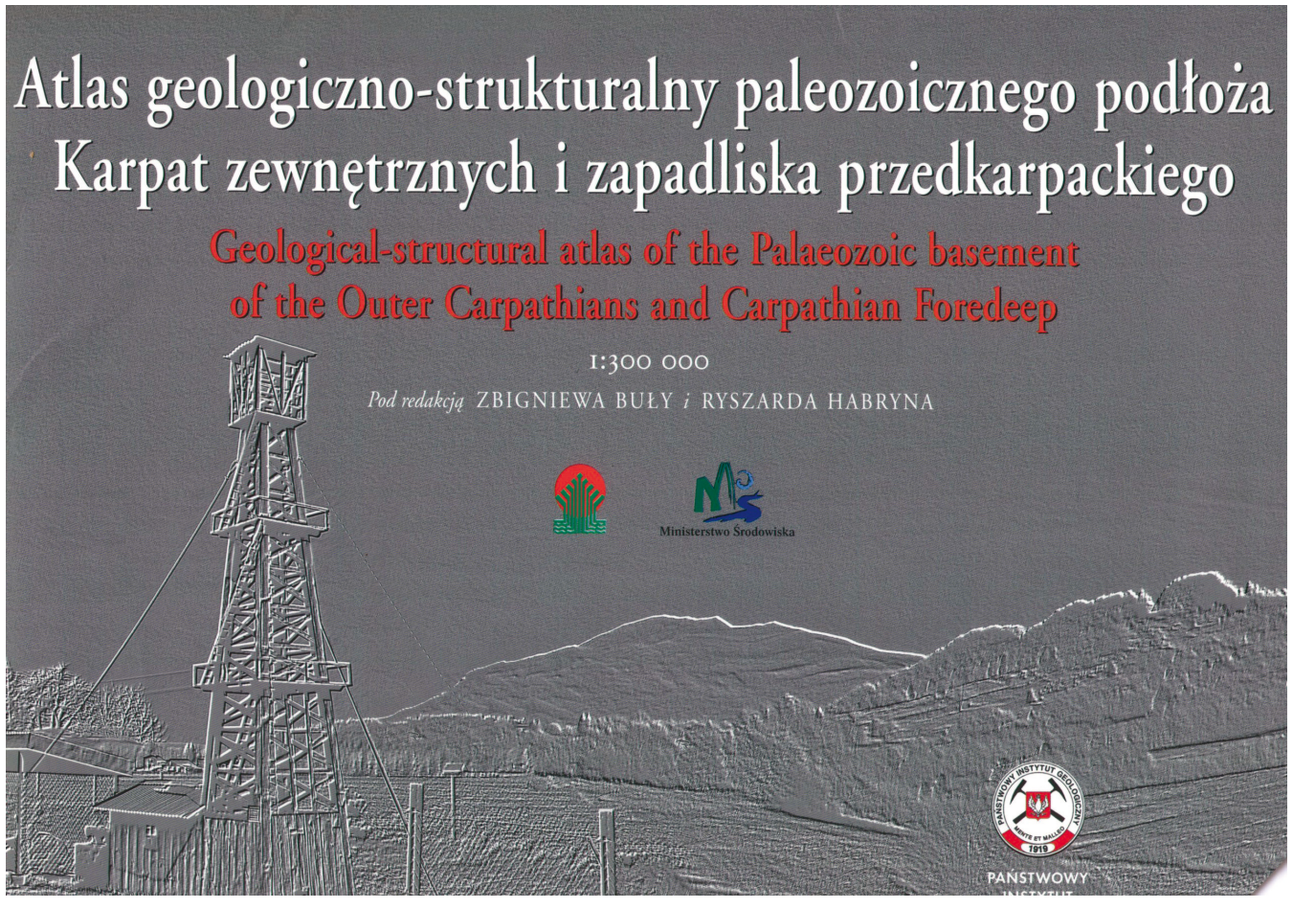

Na obszarze bloku górnośląskiego i północno-wschodniego obrzeżenia GZW pracownicy OG prowadzili od kilkudziesięciu lat szereg prac poszukiwawczych i badawczych, zarówno pod kątem rozpoznania budowy geologicznej tego regionu, jak i pod kątem surowcowym – określenia mineralizacji polimetalicznej w utworach paleozoiku. W 1993 r. zespół geologów z OG pod kierunkiem K. Piekarskiego udokumentował w rejonie Myszkowa złoże Mo-W-Cu. W wyniku badań litologiczno-sedymentologicznych i stratygraficznych na rdzeniach uporządkowano litostratygrafię i skorelowano profile utworów wczesnopaleozoicznych w obszarze Górnego Śląska i zachodniej Małopolski. Powyżej – wybrane publikacje pracowników OG z obszaru bloku górnośląskiego i północno-wschodniego obrzeżenia GZW.

Hydrogeologia

Prace hydrogeologiczne zainicjowano na początku lat 50. XX w., po reaktywacji Stacji Terenowej w Czeladzi. W latach 50. i 60. wykonywano głównie dokumentacje poszczególnych pięter wodonośnych, np. karbonu czy triasu na terenie GZW. W późniejszych latach, w Oddziale rozwinęła się hydrogeologia złożowa i kopalniana, zajmująca się warunkami hydrogeologicznymi złóż węgla kamiennego oraz rud cynku i ołowiu, a także wpływem górnictwa i jego likwidacji na poziomy wodonośne.

Od lat 60. realizowano opracowanie map hydrogeologicznych GZW w skali 1:100 000 i 1:200 000, w tym w latach 90. czterech map dotyczących warunków występowania, użytkowania, zagrożenia i ochrony wód podziemnych. W Oddziale wykonano 102 arkusze realizowanej od 25 lat „Mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1:50 000".

W ramach zadań Państwowej Służby Hydrogeologicznej Oddział prowadzi sieć obserwacyjno-badawczą wód podziemnych w granicach woj. śląskiego, części opolskiego i małopolskiego, realizując monitoring stanu ilościowego i chemicznego, a także monitoring badawczy w obszarze przygranicznym z Republiką Czeską oraz na obszarze obciążonym silną antropopresją.

Zespół PSH prowadzi badania: wpływu składowania odpadów na wody podziemne, zasięgu obszarów ochronnych zbiorników wodonośnych oraz możliwości pozyskiwania cennych pierwiastków z wód podziemnych.

1962
Fragment pierwszej „Mapy hydrogeologicznej Górnośląskiego Zagłębia Węglowego w skali 1:100 000”, autorstwa pracowników Oddziału: E. Goc, G. Kotlickiej, J. Pałysa i A. Różkowskiego.
Ze zbiorów OG PIG.

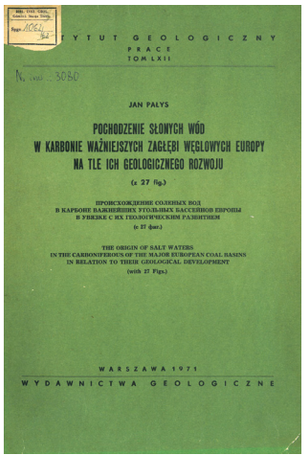

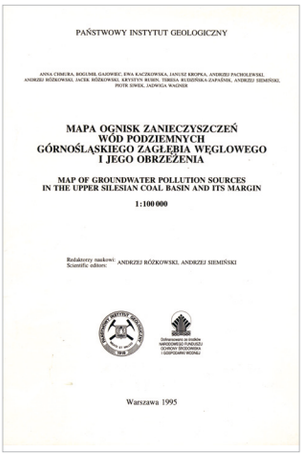

1971 r. – Prace IG LXII. Pałys J. – „Pochodzenie słonych wód w karbonie ważniejszych zagłębi węglowych Europy na tle ich geologicznego rozwoju”. Jedna z pierwszych prac dotyczących genezy zasolonych wód w zagłębiach węglowych w Polsce i w Europie.

1996 r. – Wydane zostały cztery mapy GZW i jego obrzeżenia w skali 1:100 000: dynamiki, chemizmu i jakości, ognisk zanieczyszczeń, warunków występowania, użytkowania, zagrożenia i ochrony wód podziemnych.
Atlas wykonano w technice GIS.

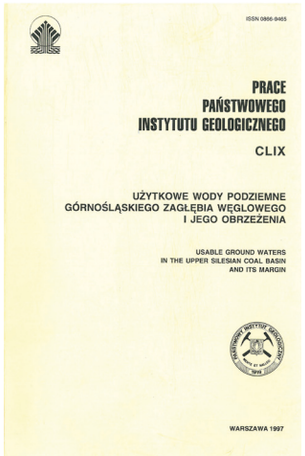

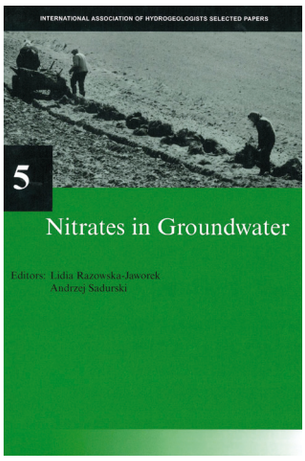

1997 r. – Prace PIG CLIX. Różkowski A., Chmura A., Sieminski A (red) – „Użytkowe wody podziemne Górnośląskiego Zagłębia Węglowego i jego obrzeżenia”. Publikacja, w której podsumowano wieloletnie badania nad wodami podziemnymi na terenie GZW.

IAH Selected Papers on Hydrogeology 5 – materiały zawierające zbiór referatów wygłoszonych podczas międzynarodowych warsztatów “Nitrates in groundwater in Europe”, które zostały zorganizowane przez Oddział w 2002 r.

1977 r. – Sympozjum naukowe, wycieczka terenowa. Centralnie A. Stachura, kierownik Oddziału w latach 1977–1982.
Ze zbiorów OG PIG.

1995 r. – Pracownicy Pracowni Hydrogeologii; siedzą U. Mazurek, B. Gajowiec, stoją od lewej: A. Pacholewski, A. Siemiński, M. Zembal, S. Wilk.

2002 r. – Uczestnicy organizowanych przez Oddział międzynarodowych warsztatów „Nitrate in groudwaters in Europe", Wisła. Od lewej: J. Wagner, M. Jachowicz, A. Pacholewski, M. Guzik, J. Jureczka, J. Motyka. Ze zbiorów OG PIG.

2012 r. – Punkt rejestracyjny organizowanego przez Oddział międzynarodowego seminarium „Calcium and magnesium in groundwaters", Katowice. Od lewej: J. Cudak, J. Wagner, M. Rolka, M. Kłonowski. Fot. T. Chmura.

2014 r. – Prace terenowe w ramach zadania PSH: „Analiza warstw informacyjnych bazy danych GIS Mapy hydrogeologicznej Polski dla oceny stanu wód podziemnych na obszarach ekosystemów o chronionych stosunkach wodnych w sieci NATURA 2000”. M. Pasternak wykonuje pomiary wilgotności gruntu. Fot. L. Razowska-Jaworek.

2021 r. – Monitoring operacyjny – sesja wiosenna. Pobór próby wody podziemnej wraz z pomiarami terenowymi, ujęcie wód podziemnych Gliwice Ostropa. Na zdjęciu J. Szulik. Fot. M. Zembal.

2022 r. – Odczyt automatycznych pomiarów poziomu zwierciadła wody w piezometrze w ramach sieci obserwacyjnej; piezometr w Sosnowcu. Na zdjęciu M. Hołowińska. Fot. M. Żaba.

2021 r. – Badania natężenia przepływu rzeki Białej Przemszy w związku z planowanym zatrzymaniem pompowania kopalni rud cynku i ołowiu. „Opinia hydrologiczna dotycząca przepływów wód w rzekach zlewni Białej Przemszy”. Na zdjęciu M. Pasternak. Fot. M. Karpiński.

Geologia środowiskowa

Problematyka geośrodowiskowa w zadaniach Oddziału Górnośląskiego pojawiła się w latach 90. XX w. Z uwagi na specyfikę regionu górnośląskiego, wynikającą z silnego uprzemysłowienia oraz trwającej dziesiątki lat eksploatacji podziemnej są to zagadnienia wymagające szczególnego zainteresowania i zbadania. W latach 2008–2013 Oddział uczestniczył w realizacji projektu dotyczącego geologicznego składowania CO_2 w strukturach geologicznych. Pracownicy OG wykonują prace terenowe na potrzeby „Szczegółowej mapy geochemicznej Górnego Śląska w skali 1:25 000". W ramach prac nad projektem PSP Oddział współrealizował projekt „Inwentaryzacja odpadowych źródeł surowców jako element komplementarnej oceny krajowego potencjału w zakresie pokrycia potrzeb surowcowych".

Zespół ds. badań zasięgów zanieczyszczeń zaistniałych w wyniku zdarzeń incydentalnych, awarii lub katastrof, funkcjonujący w strukturze Państwowej Służby Hydrogeologicznej wykonuje prace interwencyjne w sytuacji wystąpienia nagłego, zagrażającego bezpieczeństwu społeczeństwa zdarzenia, np. pożaru składowisk odpadów, skażenia gleb i wód.

Ważną częścią zadań PSG jest kartografia środowiskowa. Od 1995 r. Oddział wykonuje i koordynuje prace nad opracowaniem „Mapy geośrodowiskowej Polski w skali 1:50 000", stanowiącej bazę danych geośrodowiskowych oraz prowadzi inwentaryzację nielegalnych wyrobisk (Monitoring Odkrywkowej Eksploatacji Kopalin), której zadaniem jest zgromadzenie informacji o skali niekoncesjonowanej eksploatacji oraz wynikających z niej zagrożeniach.

2010 r. – Okolice Włodawy. Prace terenowe – opracowanie „Mapy Geośrodowiskowej Polski w skali 1:50 000", realizowanej przez OG od 1997 r. Głównym celem opracowania jest przedstawienie istniejącej oraz potencjalnej bazy zasobowej na tle innych zasobów środowiska. Obecnie mapa nie jest już tylko produktem papierowym ale ogromną bazą danych geośrodowiskowych. Na zdjęciu od lewej: K. Strzemińska, A. Grędysa. Fot. M. Rolka.

2017 r. – Pobór prób gruntów w ramach zadania „Projekt planu remediacji historycznego zanieczyszczenia ziemi na terenie byłej instalacji mycia miedziowego II", projekt komercyjny. Na zdjęciu od prawej: M. Gałka, J. Fajfer. Fot. M. Rolka.

2017 r. – Prace terenowe zespołu ds. badań zasięgów zanieczyszczeń zaistniałych w wyniku zdarzeń incydentalnych, awarii lub katastrof, funkcjonującego w strukturze Państwowej Służby Hydrogeologicznej. Na zdjęciu L. Razowska-Jaworek. Fot. M. Pasternak.

2021 r. – Monitoring obszarów przekształconych w wyniku działalności górniczej z wykorzystaniem drona. Na zdjęciu R. Formowicz. Fot. T. Chmura.

2019 r. – Realizacja zadania Państwowej Służby Geologicznej „Inwentaryzacja odpadowych źródeł surowców jako element komplementarnej oceny krajowego potencjału w zakresie pokrycia potrzeb surowcowych" – inwentaryzacja i pobór prób z wybranych hałd poeksploatacyjnych i przeróbczych woj. śląskiego. Fot. P Woźniak.

Lata 2019–2021 – Prace terenowe w celu inwentaryzacji wyrobisk, zlokalizowanych poza obszarami przeznaczonymi do działalności wydobywczej. Monitoring Odkrywkowej Eksploatacji Kopalin, realizowany od 2019 r., ma za zadanie zgromadzenie informacji o skali niekoncesjonowanej eksploatacji stanie rekultywacji terenów po odkrywkowej eksploatacji kopalin oraz wynikających z niej zagrożeniach. Fot. R. Formowicz.

Ochrona georóżnorodności i geoedukacja

Jednym z zadań Państwowej Służby Geologicznej jest ochrona georóżnorodności przyrody nieożywionej, obejmująca także działalność geoedukacyjną i geoturystyczną.

W Oddziale Górnośląskim, od wielu lat, jest prowadzona sala ekspozycyjna, w której zgromadzone zostały bogate zbiory skał, minerałów i skamieniałości, charakterystycznych dla budowy geologicznej regionu Górnośląskiego Zagłębia Węglowego, w szczególności dla utworów karbonu.
Popularyzujemy wiedzę geologiczną poprzez organizację konkursu dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych „Nasza Ziemia – środowisko przyrodnicze wczoraj, dziś i jutro", wystaw plenerowych, pikników i warsztatów geologicznych oraz organizowanie prelekcji.
Zajmujemy się także projektowaniem dydaktycznych ścieżek geologicznych, geoparków i ośrodków edukacji geologicznej. W tym zakresie współpracujemy z lokalnymi samorządami oraz organizacjami zajmującymi się ochroną środowiska abiotycznego.

Oddział uczestniczy również w realizacji projektów, mających na celu ochronę i zachowanie georóżnorodności poprzez waloryzację obiektów geologicznych i typowanie miejsc szczególnie cennych pod względem naukowym, dydaktycznym i geoturystycznym, dla których opracowywane są projekty ich zagospodarowania lub objęcia ochroną.

2013 r. – Nietypowe prace kameralne... Przygotowania do finału regionalnego XIV Edycji Konkursu Geologicznego dla młodzieży szkolnej organizowanego od 2000 r. przez Oddział Górnośląski PIG-PIB w ramach obchodów „Dni Ziemi". Od lewej: A. Grędysa i I. Ługiewicz-Mołas. Fot. R. Formowicz.

2018 r. – Aktywna promocja georóżnorodności przez pracowników Oddziału Górnośląskiego PIG i prowadzona szeroko pojęta geoedukacja, to cele realizowane m.in. w ramach działań Państwowej Służby Geologicznej. Dużym zainteresowaniem cieszą się nasze wykłady popularnonaukowe – P. Woźniak na spotkaniu z mieszkańcami Kielc, w Centrum Geoedukacji w kamieniołomie Wietrznia. Ze zbiorów P. Woźniaka.

2008 r. – Na pierwszym planie P. Woźniak, jeden z autorów i pomysłodawców pierwszej na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej geologicznej ścieżki edukacyjnej Kamieniołom Kielniki – podczas otwarcia ścieżki; Olsztyn, k. Częstochowy. Od tego czasu zostały zrealizowane kolejne projekty ścieżek, zarówno w tradycyjnej, jak i wirtualnej formie. Ze zbiorów P. Woźniaka.

2011 r. – „Kamienne archiwum Ziemi" – fragment jednej z konkursowych wystaw prac plastycznych pojawiających się już od ponad dwudziestu lat w siedzibie OG. Od 2000 r. w OG jest organizowany konkurs geologiczno-środowiskowy: plastyczny – dla uczniów klas IV–VI szkół podstawowych oraz konkurs wiedzy – dla uczniów szkół ponadpodstawowych z obszaru woj. śląskiego i opolskiego. Fot. R. Formowicz.

2021 r. – Choć w ciągu wielu lat zmieniał się wygląd sali ekspozycyjnej w Oddziale Górnośląskim jedno pozostało niezmienne – udostępnione w atrakcyjny sposób okazy przyczyniają się do wzrostu świadomości społecznej, o niezwykłej, geologicznej wartości naszego regionu, zwłaszcza odwiedzającej często Oddział OG młodzieży szkolnej.
Fot. T. Chmura.

2021 r. – Dzięki znajdującym się w Oddziale wystawom – stałym i okresowym, a także dioramom (las karboński i mamut) oraz modelom, stwarzamy wiele okazji do zapoznania się szerokiej grupy społeczeństwa z prawdziwą, konkretną geologią poprzez „bezpośredni dotyk" świata przyrody – skały, minerału, skamieniałości. Fot. T. Chmura.

2021 r. – Sosnowiec. Stoisko edukacyjne towarzyszące otwarciu wystawy poświęconej historii i działalności Oddziału Górnośląskiego z okazji 100-lecia jego działalności. Od lewej: M. Karpiński, W. Nadłonek, A. Stachura, T. Chmura, P. Woźniak. Fot. M. Żaba.

2021 r. – INDUSTRIADA 2021, Galeria Sztuki Współczesnej „Elektrownia" w Czeladzi. Konkursy, rozpoznawanie skał, minerałów i skamieniałości w ramach prowadzonych warsztatów to dla wielu uczestników Industriady był początek przygody z geologią, którą mogli poznać bliżej dzięki pracownikom OG. Od lewej: K. Strzemińska, M. Karpiński, W. Nadłonek, J. Jureczka – dyrektor OG, S. Palka, P. Woźniak. Fot. M. Żaba.

2021. r. – Z inicjatywy administracji geologicznej Urzędu Miasta Jaworzno i Oddziału Górnośląskiego w opuszczonym kamieniołomie Sadowa Góra w Jaworznie utworzono Centrum Edukacji Ekologiczno-Geologicznej GEOsfera. Dziś jest to miejsce, w którym można odpocząć, miło spędzić czas, a przy okazji pogłębić wiedzę z szeroko pojętych nauk o Ziemi. Od lewej: R. Formowicz, T. Chmura, P. Woźniak. Fot. R. Formowicz.

2021 r. – Sosnowiec, Al. Zwycięstwa. Wystawa „Historie spisane w skałach" przygotowana przez pracowników OG w ramach obchodów 100-lecia Oddziału. Oprócz niekwestionowanych, wysokich walorów estetycznych i artystycznych fotografii prezentujących interesujące miejsca w regionie, doskonale spełnia ona również rolę edukacyjną. Wystawę mieli również możliwość obejrzeć mieszkańcy m.in.: Czeladzi, Dąbrowy Górniczej i Zabrza. Fot. T. Chmura.

Działalność naukowa

W trakcie uroczystego otwarcia Państwowego Instytutu Geologicznego w 1919 r., pierwszy dyrektor Instytutu, prof. Józef Morozewicz, tak nakreślił fundament działań otwieranej placówki: „Powstający Instytut Geologiczny ma być zakładem naukowo-badawczym, poświęconym przede wszystkim rozważaniu problemów geologicznych związanych z rozmaitymi dziedzinami życia ekonomicznego. […] Ale obok zagadnień natury praktycznej – wcale nie myślimy rezygnować z prac natury teoretycznej, geologia stosowana nie da się pomyśleć bez geologii teoretycznej, nie może bez niej ani rozwijać się, ani należycie spełniać swojego zadania”.

To przesłanie prof. Morozewicza towarzyszyło nam przez całe stulecie działalności. Większość naszych prac i badań – tych obecnych i z przeszłości – cechuje się silnym utylitarnym i empirycznym charakterem. Zajmując się geologią stosowaną, zadaniami państwowej służby geologicznej i hydrogeologicznej, nie zapominamy jednak o działalności naukowej, w szczególności tej tworzącej zaplecze i podbudowę dla realizowanych projektów. Wśród naszych pracowników mieliśmy wielu wybitnych profesorów – również światowej sławy, doktorów habilitowanych, doktorów nauk technicznych i przyrodniczych. Wszyscy oni, jak i pozostała część kadry, tworzyli przede wszystkim grupę wysokiej klasy specjalistów, często z poważnym dorobkiem naukowym, ale zawsze ukierunkowanym na prowadzoną przez Oddział działalność. W zakres tej działalności wpisywały się również realizowane przez nas granty naukowe i badawczo-rozwojowe, a także organizacja wielu konferencji i kongresów, w tym międzynarodowych, oraz specjalistycznych sympozjów i warsztatów.

1962 r. – XLIII Sesja naukowa na temat badań Górnośląskiej Stacji Terenowej Instytutu Geologicznego, inaugurująca działalność Stacji w Sosnowcu (27.11.1062 r.). Ze zbiorów OG PIG.

1963 – Rozprawy doktorskie pracowników Stacji: K. Bojkowski (z prawej) „Warstwy ostrawskie w północno-zachodniej części obszaru gliwickiego" oraz A. Jachowicz „Nowe gatunki Tripartites z osadów dolnego namuru północno-wschodniej części Zagłębia Górnośląskiego". Za stołem prezydialnym, od lewej: R. Osika (?), M. Kamieński. Ze zbiorów OG PIG.

1964 r. – Rozprawa doktorska Z. Dembowskiego „Rozwój i wykształcenie warstw libiąskich w GZW”, promotor St. Doktorowicz-Hrebnicki. Za stołem, od lewej: A. Różkowski, E. Goc, NN. Ze zbiorów OG PIG.

1964 r. – Górnośląska Stacja Terenowa, sympozjum „Stratygrafia karbonu” towarzyszące 37. Zjazdowi PTGeol. S.Z. Stopa, pracownik Stacji w okresie 1936–1959. Ze zbiorów OG PIG.

1970 r. – Sesja z okazji jubileuszu 50. lecia Instytutu Geologicznego. Pracownicy OG zostali odznaczeni odznaką „Zasłużonego dla woj. katowickiego”. Od lewej: Z. Dembowski, S. Bukowy, G. Kotlicka, A. Kotas, T. Migier, J. Ryszka, R. Mrożek. Ze zbiorów OG PIG.

1979 r. – Narada zespołu naukowego Oddziału z władzami politycznymi województwa katowickiego w celu podsumowania dotychczasowych prac i omówienia kierunków badań. Od lewej: J. Haisig, S. Dybova-Jachowicz, S. Cebulak, J. Ślósarz. Ze zbiorów OG PIG.

1989 r. – Konferencja z okazji 70-lecia PIG, na którą zaproszeni zostali byli, wieloletni pracownicy Oddziału. Przemawia A. Jachowicz, prorektor UŚl, kierownik OG w latach 1973–1975; siedzą, od lewej: NN, J. Porzycki – kierownik OG, S.Z. Stopa – Prodziekan Wydziału Geologiczno-Poszukiwawczego AGH. Ze zbiorów OG PIG.

1995 r. – Stará Ves k. Bílovce (Republika Czeska). Uczestnicy jednej z wycieczek zorganizowanej w ramach XIII Międzynarodowego Kongresu Karbonu i Permu w Krakowie, którego Oddział był głównym organizatorem. Od lewej: NN, NN, P. Martinec, NN, J. Jureczka – przewodniczący komitetu wycieczkowego, V. Shulga, M. Wach, A. Zdanowski, NN, M. Gałka.
Ze zbiorów J. Jureczki.

1998 r. – Sala ekspozycyjna Oddziału. Uczestnicy zorganizowanej przez OG wycieczki „Carboniferous and Permian fossils plants from the coal basins", w ramach „The 5th European Paleobotanical and Palynological Conference".
Ze zbiorów J. Jureczki.

2000 r. – Biuro 4. Europejskiej Konferencji Węglowej w Ustroniu. Od lewej: S. Wilk, L. Razowska-Jaworek, M. Jachowicz-Zdanowska. Ze zbiorów J. Jureczki.

2019 r. – Sala Sejmu Śląskiego w Katowicach. Konferencja otwierająca III samorządowe konsultacje w ramach prac nad Programem Rozwoju Odrzańskiej Drogi Wodnej, dedykowane koncepcji Kanału Śląskiego. Dokumentacja opracowana przez pracowników OG. Fot. M. Rolka.

Współpraca międzynarodowa

Szeroki wachlarz tematyczny współpracy międzynarodowej Oddziału koncentruje się głównie na zagadnieniach karbońskich basenów węglonośnych i złożach węgla kamiennego oraz metanu z pokładów węgla. Jej początki sięgają czasów PRL-u, w których pracownicy Oddziału brali czynny udział w obradach Komisji Geologicznej RWPG. Specyficzne położenie Górnośląskiego i Lubelskiego Zagłębia Węglowego w rejonach przygranicznych skutkowało – zwłaszcza od lat 90. XX w. – nawiązaniem długoletniej i owocnej współpracy z czeskimi ośrodkami geologicznymi w Ostrawie i Pradze oraz ośrodkami ukraińskimi w Kijowie i Lwowie. Jednym z głównych kierunków tej współpracy była kartografia geologiczno-złożowa utworów karbonu, a jej wynikiem były wspólne opracowania kartograficzne i monograficzne, prezentujące budowę geologiczną zagłębi węglowych po obu stronach granic państwowych. Na uwagę zasługuje także uczestnictwo pracowników Oddziału w realizacji zagranicznych programów badawczych w Mongolii, USA oraz Algierii, a także w międzynarodowych projektach badawczych, realizowanych m.in. we współpracy ze specjalistami z USA i Republiki Czeskiej.

W ostatniej dekadzie XX w. Oddział współdziałał z firmami amerykańskimi w zakresie rozpoznania i eksploatacji metanu z pokładów węgla. Tematyka ta jest także przedmiotem rozwijanych w ostatnich latach prac prowadzonych w ramach Międzynarodowego Centrum Doskonałości ds. Metanu z Kopalń Węgla w Polsce, działającego pod auspicjami Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ.

1967 r. – Naukowo-techniczne posiedzenie Grupy Roboczej Stałej Komisji Geologicznej RWPG w Oddziale Górnośląskim IG, poświęcone omówieniu problemu dokumentowania złóż węgli zalegających na dużych głębokościach. Udział delegacji z Bułgarii, Czechosłowacji, Węgier, Rumunii i Związku Radzieckiego. Przewodniczącym delegacji polskiej był dyrektor OG Z. Dembowski. Ze zbiorów OG PIG.

1979 r. – Posiedzenie Komisji Geologicznej RWPG w Sosnowcu. Jednym z tematów była ocena zasobów perspektywicznych złóż węgli kamiennych w krajach RWPG. W skład polskiej delegacji wchodzili: A. Stachura – kierownik Oddziału, J. Porzycki, A. Zdanowski, Z. Buła, J. Szatan. Ze zbiorów OG PIG.

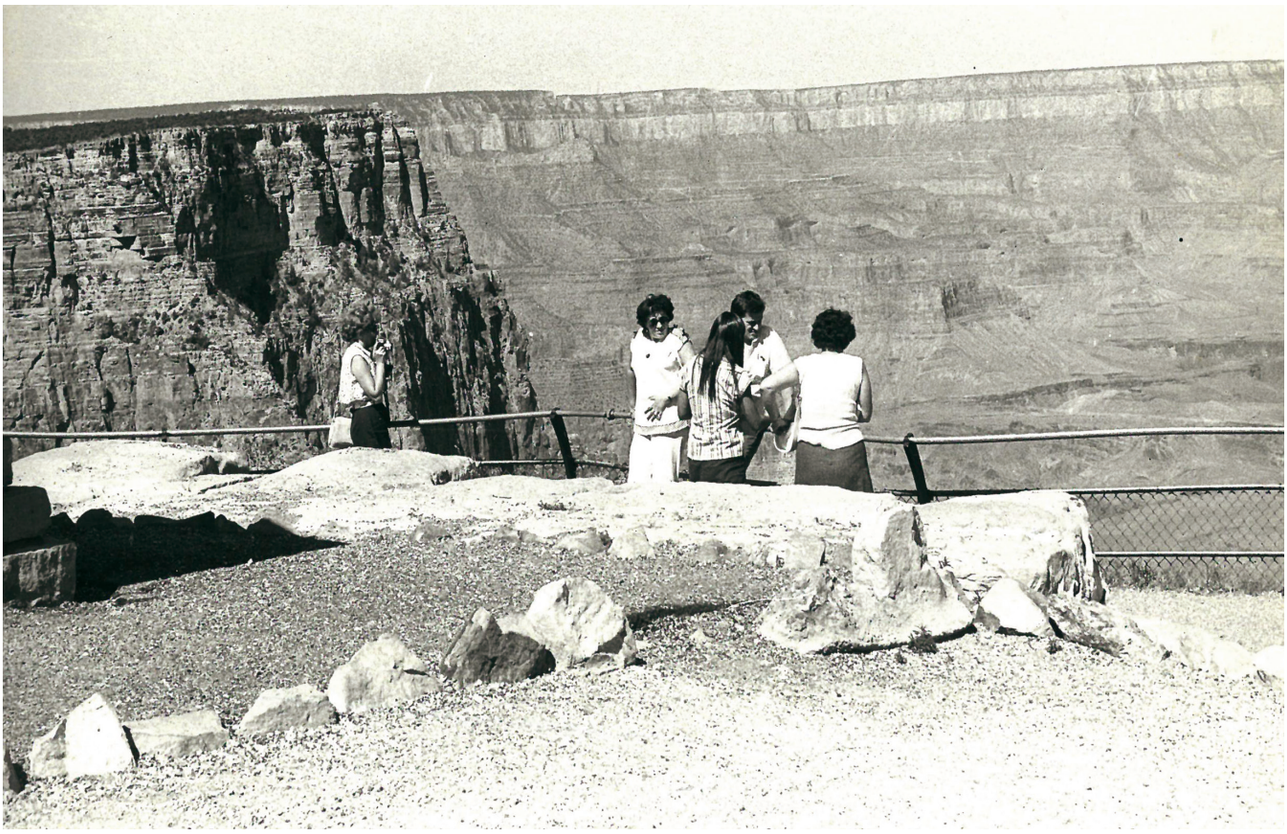

1979 r. – Delegacja pracowników Oddziału, w składzie: Z. Buła, S. Jachowicz, H. Kmiecik, M. Tabor, A. Zdanowski przebywała w USA w ramach współpracy z US Geological Survey w zakresie szeroko rozumianej geologii węglowej.
Ze zbiorów OG PIG.

2004 r. – Udział pracowników OG w międzynarodowym projekcie badawczym „Collaborative research: Tropical vegetation during the early part of an Ice Age: An intercontinental comparison of Mid-Carboniferous floras in their geochronologic setting", realizowanym w ramach współpracy paleobotaników i geologów zajmujących się karbonem zagłębi węglowych USA, Polski i Republiki Czeskiej. Od lewej: A. Kotasowa, W.H. Gillespie, T. Migier, B. M. Blake, NN, A. Kotas, B. Pfeffernkorn, Jun.

2005 r. – Za wieloletnią współpracę z Instytutem Nauk Geologicznych w Kijowie dr inż. A. Zdanowski, dyrektor Oddziału Górnośląskiego otrzymał Złotą Odznakę Towarzystwa Geologicznego Ukrainy. Fot. R. Formowicz.

2013 r. – M. Markowiak i R. Sikora uczestniczyli w wyprawie naukowej do Mongolii, zorganizowanej w ramach umowy między rządem RP a rządem Mongolii. W projektach tych w latach 70. XX w. uczestniczyli ponadto pracownicy OG: J. Haisig, S. Kotlicki, M. Borysławski. Ze zbiorów R. Sikory.

2017 r. – Inauguracja działalności Międzynarodowego Centrum Doskonałości ds. Metanu z Kopalń Węgla w Polsce (ICE-CMM). Porozumienie o powołaniu do życia Centrum w Polsce zostało podpisane w Genewie w 2015 r. przez UNECE i GIG, a w 2016 r. przystąpiły do niego PIG-PIB, PGNiG SA, INiG-PIB, jednocześnie rozszerzając zakres porozumienia o przedeksploatacyjne ujmowanie metanu z pokładów węgla. W 2020 r. współpracę w ramach ICM-CMM rozpoczęła także JSW SA. Fot. M. Rolka

2018 r. – Genewa. Uczestnicy sesji Komitetu ds. Zrównoważonej Energii, działającej pod auspicjami Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ (UNECE). Od lewej: Ł. Kroplewski, przedstawiciel PGNiG SA, J. Jureczka, przedstawiciel PIG-PIB, członkowie Prezydium ICE-CMM w Polsce. Ze zbiorów J. Jureczki.

2021 r. – Na jubileuszowej 30. Sesji Komitetu ds. Zrównoważonej Energii, działającej pod auspicjami UNECE, grupa ekspertów z Polski i Chin została nagrodzona za stworzenie i kierowanie pracami Międzynarodowych Centrów Doskonałości ds. Metanu z Kopalń Węgla w Polsce i Chinach. Jest wśród nich dr J. Jureczka, członek Międzynarodowej Grupy Ekspertów ds. Metanu z Kopalń UNECE.

Z życia Oddziału

**„Nasze życie jest jak wielkie jezioro wolno wypełniające się strumieniem lat.
W miarę, jak woda się podnosi, ślady przeszłości znikają pod nią jeden za drugim.
Ale wspomnienia zawsze będą wychylać głowę, póki jezioro się nie przepełni”**

Alexandre Bisson

1962 r. – Widoczny dziś z okien Oddziału ogród, to wspomnienie pracy wykonanej w przeszłości przez jego pierwszych pracowników, którzy na pracach porządkowych i sadzeniu roślin spędzili setki godzin. Od lewej: M. Tabor, E. Żołdani, NN, W.A. Zajączkowski, A. Rózkowska. Ze zbiorów OG PIG.

1963 r. – Dzień Kobiet. „Każdej kobiecie wręczono kwiatek oraz przygotowano poczęstunek. Organizacją uroczystości zajęli się Panowie Stacji" (J. Soboń-Podgórska, Kronika Oddziału Górnośląskiego). Ze zbiorów OG PIG.

1969 r. – Dzień Dziecka w ogrodzie Stacji. Zabawy plenerowe dla dzieci pracowników organizowane były przez wiele lat od momentu przeprowadzki do Sosnowca. Ze zbiorów OG PIG.

1970 r. – Pracownicy Oddziału. Siedzą, od lewej: pierwszy rząd – J. Porzycki, J. Soboń-Podgórska, A. Kotasowa, Z. Dembowski – kierownik Oddziału, S. Bukowy, A. Siewniak, A. Zieliński; drugi rząd – Ł. Musiał, G. Kotlicka, S. Knafel, S. Dybowa-Jachowicz, H. Kmiecik, M. Tabor. Stoją, od lewej: J. Ryszka, W.A. Zajączkowski, A. Kotas, A. Różkowski, K. Piekarski, S. Kotlicki, S. Cebulak. Ze zbiorów OG PIG.

1973 r. – Pochód z okazji Święta Pracy. Od prawej: S. Dybowa-Jachowicz, z planszą – M. Borysławski. Na czele pochodu od lewej: S. Kotlicki, G. Cichoń, A. Kosin, L. Kluza, A. Zieliński, G. Kotlicka. Ze zbiorów J. Haisiga.

1981 r. – Koło PCK funkcjonujące w Oddziale przez wiele lat. Siedzą, od lewej: M. Zarębska, Z. Buła, D. Orłowska, E. Skorek, Z. Matusik. Stoją, od lewej: NN, D. Laszko, NN, A. Zdanowski, M. Mendrecka, M. Laskowski. Ze zbiorów OG PIG.

1981 r. – Wieczór poezji zakazanej. Od lewej: K. Żółciński, J. Ślósarz, A. Chmura.
Ze zbiorów K. Żółcińskiego.

1983 r. – Zabawa karnowałowa dla dzieci pracowników w sali konferencyjnej Oddziału.
Ze zbiorów OG PIG.

1993 r. – Wizyta prof. St. Siedleckiego w OG. Wybitny uczony, polarnik, taternik i geolog był pracownikiem Stacji Górnośląskiej w Czeladzi w latach 1953–1956. Wzruszające, niezapomniane spotkanie z pracownikami Oddziału. Od lewej: K. Jaworowski – dyrektor PIG, S. Siedlecki. Ze zbiorów OG PIG.

1995 r. – Tradycje wizyt Św. Mikołaja u dzieci pracowników na przestrzeni 60. lat funkcjonowania Oddziału w Sosnowcu uległy pewnym zmianom. Od trzydziestu lat Św. Mikołaj przychodzi co roku do pracowników OG. Od lewej: J. Różkowska, W. Krieger, M. Karwasiecka, O.L. Głowacka, Mikołaj, M. Wach, K. Żółciński, J. Jureczka. Ze zbiorów OG PIG.

1996 r. – Pierwszy mecz piłki nożnej odbył się na betonowym boisku w ogrodzie OG w dniu 26.04.1996 r., później dość regularne potyczki miedzy drużyną „hydro" (fot. z lewej) i „złóż" trwały aż do 12.05.2001 r. Jak to bywa w życiu, raz wygrywali jedni, raz drudzy, zdarzały się też sprawiedliwe remisy. Drużyna „hydro", od lewej: A. Wołczyk (gł. księgowy), P. Liszka, M. Zembal. Drużyna „złóż", od lewej: W. Krieger, P. Woźniak, S. Wilk. Ze zbiorów M. Zembala i S. Wilka.

2021 r. – Duch sportowej, piłkarskiej rywalizacji, wskrzeszony został 15.10.2021 r. Mecz uświetnił obchody 100-lecia Oddziału Górnośląskiego. Tym razem na tartanowym boisku Stadionu Ludowego w Sosnowcu naprzeciw siebie stanęły sześcioosobowe drużyny PSH i PSG. Końcowy wynik spotkania – 7:7, zadowolił wszystkich zawodników i gorąco dopingujących ich kibiców! Fot. J. Cudak.

2001 r. – Wizyta w Sosnowcu modelu dilofozaura – wczesnojurajskiego, drapieżnego dinozaura z Gór Świętokrzyskich, wzbudziła ogromne zainteresowanie nie tylko wśród licznych odwiedzających OG, ale również wśród mediów. Była to też okazja dla pracowników Oddziału do wykonania pamiątkowego zdjęcia. Ze zbiorów OG PIG.

2002 r. – Tradycyjne, organizowane od lat obchody Barbórki, są od wielu lat okazją do spotkań z byłymi pracownikami Oddziału. Mają one nie tylko wymiar towarzyski, ale stanowią również okazję do wspomnień łączących w jedną całość dawną i obecną załogę Instytutu. Ze zbiorów L. Razowskiej-Jaworek.

2010 r. – Komitet Organizacyjny organizowanego od 23. lat przez Oddział Górnośląski konkursu dla młodzieży szkolnej, cieszącego się niezmiennie dużym zainteresowaniem uczniów i nauczycieli. Od lewej: R. Formowicz, M. Rolka, A. Stachura, K. Strzemińska, P. Woźniak, W. Mizerski, M. Zembal. Ze zbiorów OG PIG.

2014 r. – Wielomiesięczny, uciążliwy remont Oddziału Górnośląskiego. Większość pracowników przeniosła się wraz z całym „dobytkiem" na drugie piętro, część pracowników pracowała zdalnie, a mimo to projekty realizowane były terminowo. Na zdjęciu: B. Ptak, R. Formowicz. Fot. T. Chmura.

2008 r. – Wizyta A. Rejmana, wnuka prof. St. Doktorowicza-Hrebnickiego, w Oddziale Górnośląskim.
Na zdjęciu z dr L. Razowską-Jaworek, dyrektorem OG.
Ze zbiorów OG PIG.

2011 r. – Pamiątkowa fotografia pracowników Oddziału. Ze zbiorów OG PIG.

25.04.2022 r.
Pracownicy Oddziału Górnośląskiego Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego.
Sosnowiec. Fot. A. Cypliński.

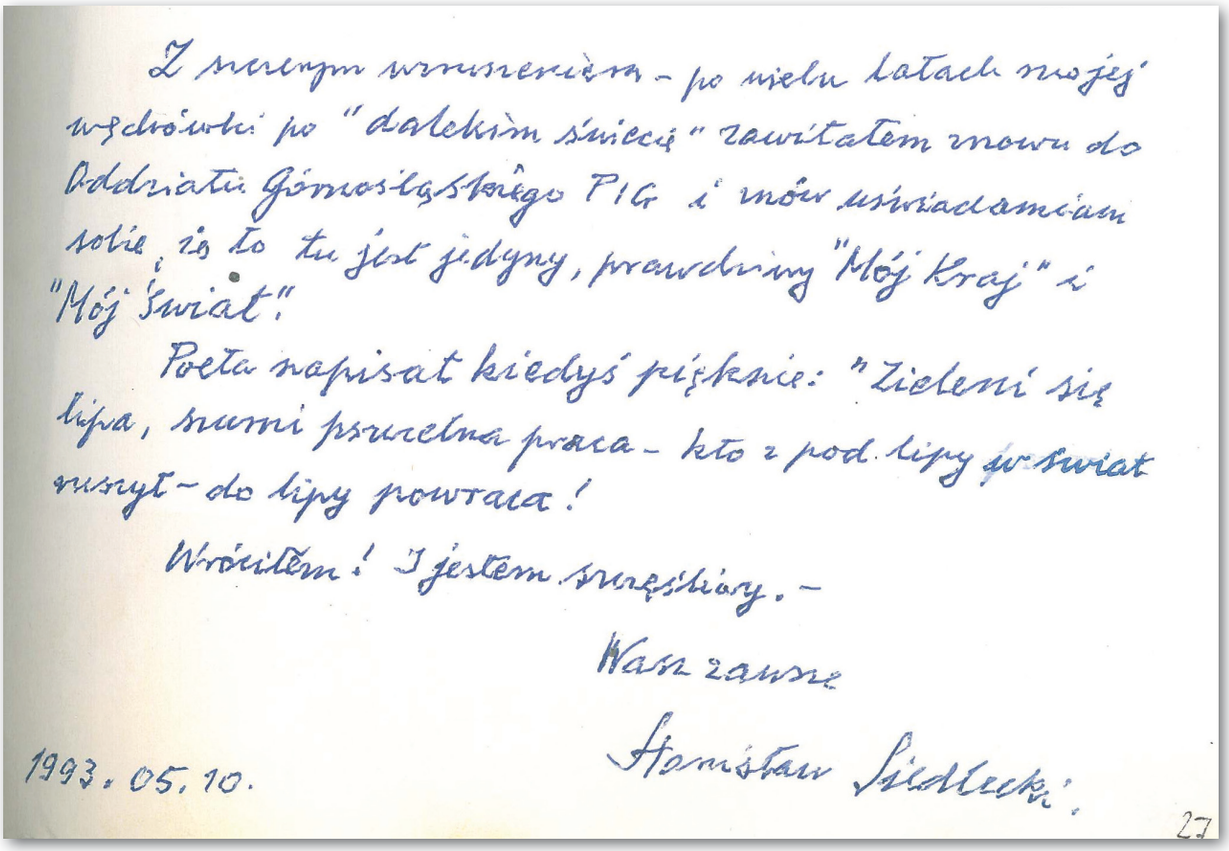

Z szczerym wzruszeniem – po wielu latach mojej wędrówki po "dalekim świecie" zawitałem znowu do Oddziału Górnośląskiego PIG i znów uświadamiam sobie, że to tu jest jedyny, prawdziwy "Mój Kraj" i "Mój Świat".

Poeta napisał kiedyś pięknie: "Zieleni się lipa, szumi pszczelna praca – kto z pod lipy w świat ruszył – do lipy powraca!

Wróciłem! I jestem szczęśliwy. –

Wasz zawsze

Stanisław Siedlecki.

1993. 05. 10.

27

Prof. Stanisław Siedlecki pracownikom Oddziału Górnośląskiego.
Ze zbiorów OG PIG.

Opracowanie: K. Strzemińska

Współpraca: Z. Będkowski, T. Chmura, R. Formowicz, R. Habryn, M. Pasternak, A. Piotrowski, L. Razowska-Jaworek, J. Szulik, R. Sikora, P. Woźniak, M. Zembal, M. Żaba, K. Żółciński

Projekt jubileuszowego loga: R. Maślanka

Projekt graficzny, typografia i skład: M. Cyrklewicz

Udostępnienie zdjęć:
Muzeum Miejskie „Sztygarka" w Dąbrowie Górniczej, A. Rejman, K. Żółciński, Kroniki Oddziału Górnośląskiego, t. 1 i 2, prowadzone przez J. Soboń-Podgórską i A. Różkowską, archiwa prywatne pracowników OG

© Copyright by Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy

Wydawca:
Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy
ul. Rakowiecka 4, 00-975 Warszawa

Druk i oprawa:
Drukarnia Braci Grodzickich Sp. J.

Sfinansowano ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Album został opracowany w ramach zadania: Współpraca krajowa w zakresie geologii i promocja działań państwowej służby geologicznej w latach 2021–2023 i został sfinansowany ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.